

Technická univerzita v Liberci

**FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ**

**Katedra:** Katedra tělesné výchovy  
**Studijní program:** Tělesná výchova a sport  
**Studijní obor:** Tělesná výchova – Geografie

VYUŽÍVÁNÍ VOLNÉHO ČASU V JILEMNICI  
A OKOLÍ MLÁDEŽÍ VE VĚKU 11–18 LET SE  
ZAMĚŘENÍM NA SPORTOVNÍ AKTIVITY  
WAYS OF SPENDING LEISURE TIME IN  
JILEMNICE AND ITS NEIGHBOURHOOD BY  
YOUTH BETWEEN THE AGES OF 11–18 WITH  
THE INTENTION OF SPORT

**Bakalářská práce:** 2011–FP–KTV–32

**Autor:**  
Lenka NOSKOVÁ

**Podpis:**

---

**Vedoucí práce:** Mgr. Klára Pochobradská

**Počet**

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
87	22	13	5	56	1

V Liberci dne: 8. 6. 2011

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI  
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická  
Akademický rok: 2009/2010

**ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE**  
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Lenka NOSKOVÁ  
Osobní číslo: P08000657  
Studijní program: B7401 Tělesná výchova a sport  
Studijní obory: Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání  
Geografie se zaměřením na vzdělávání  
Název tématu: Využívání volného času v Jilemnici a okolí mládeží ve věku 11 - 18 let se zaměřením na sportovní aktivity  
Zadávací katedra: Katedra tělesné výchovy

**Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :**

Při zjišťování využívání volného času v Jilemnici a okolí mládeží ve věku 11 - 18let se zaměřením na sportovní aktivity, je potřeba prostudovat dostupnou literaturu, vytvořit anketu a zanalyzovat využívání volného času mládeží před rokem 1990 a v současnosti a vliv prostředí na volnočasové sportovní aktivity.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

**TĚLOCVIČNÁ JEDNOTA SOKOL JILEMNICE. 140 let Tělocvičné jednoty Sokol Jilemnice: 1869-2009. 1. vyd. Jilemnice: Gentiana, 2009. 94 s. ISBN 978-80-86527-23-9(brož.). PÁVKOVÁ, J., HÁJEK, B. Pedagogika volného času. 4. vyd. Praha: Portál, 2008. 224 s. ISBN 80-7178-569-5. MAZAL, F. Hry a hraní pohledem ŠVP. 1.vyd. Olomouc: Hanex, 2007. 394 s. ISBN 80-85783-77-3.**

Vedoucí bakalářské práce:

**Mgr. Klára Pochobradská**

Katedra tělesné výchovy

Datum zadání bakalářské práce: **21. dubna 2010**

Termín odevzdání bakalářské práce: **22. dubna 2011**



doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.

děkan

L.S.



PedDr. Jindřich Martinec

vedoucí katedry

dne **12-05-2010**

## Čestné prohlášení

**Název práce:** Využívání volného času v Jilemnici a okolí mládeží ve věku 11–18 let se zaměřením na sportovní aktivity  
**Jméno a příjmení autora:** Lenka Nosková  
**Osobní číslo:** P08000657

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 8. 6. 2011

---

Lenka Nosková

## **Poděkování**

Ráda bych poděkovala vedoucí bakalářské práce Mgr. Kláře Pochobradské za její odborné vedení, rady a náměty, které přispěly k dokončení mé práce.

Dále bych chtěla poděkovat ředitelům základních škol PaedDr. Petru Junkovi, Mgr. Zdeňku Vejclovi, Mgr. Oldřichu Kuříkovi a řediteli gymnázia Mgr. Jiřímu Šormovi, kteří velmi ochotně spolupracovali a umožnili mi provést výzkum na školách. V neposlední řadě bych ráda poděkovala všem žákům a studentům, kteří mi vyplnili anketu.

# **VYUŽÍVÁNÍ VOLNÉHO ČASU V JILEMNICI A OKOLÍ MLÁDEŽÍ VE VĚKU 11–18 LET SE ZAMĚŘENÍM NA SPORTOVNÍ AKTIVITY**

**Nosková Lenka**

**Vedoucí BP: Mgr. Klára Pochobradská**

## **Anotace**

Cílem bakalářské práce bylo zjistit využívání volného času v Jilemnici a okolí mládeži ve věku 11–18 let se zaměřením na sportovní aktivity. Pro získání potřebných dat byla použita anketa vlastní struktury. Sledovanou skupinu tvořili dívky a chlapci ze základních škol, gymnázia a střední odborné školy. Výzkumný soubor tvořilo 710 respondentů. Z výzkumného šetření vyplývá, že mládež ve věku 11–18 let se ve svém volném čase věnuje více sportu a pohybovým aktivitám než pasivním činnostem (počítač, televize, četba, poslech hudby). Mládež je ochotna věnovat se pětkrát a vícekrát týdně volnočasovým sportovním aktivitám, nejoblíbenějším sportem je lyžování. Jilemnice a okolí poskytuje mládeži dostatečné zázemí pro jejich oblíbené volnočasové pohybové aktivity, avšak mládež by v Jilemnici uvítala zrekonstruované zázemí pro kolečkové brusle a znovuotevření koupaliště.

**Klíčová slova:** volný čas, dospívání, Tělovýchovná jednota Sokol, mikroregion Jilemnicko

## **WAYS OF SPENDING LEISURE TIME IN JILEMNICE AND ITS NEIGHBOURHOOD BY YOUTH BETWEEN THE AGES OF 11–18 WITH THE INTENTION OF SPORT**

### **Summary**

The main aim of my bachelor paper was to find out the ways of spending leisure time in Jilemnice and its neighbourhood by youth between the ages of 11- 18 with the intention of doing sport. The bachelor paper is based on my own questionnaire.

The boys and girl, I focused on, were students from secondary school, grammar school and comprehensive school. 750 students responded to the questionnaire. It was found out, that the youth between the ages of 11-18 spend the leisure time doing sport activities than watching TV, playing computer games. ....The youth participate in physical training at least five times a week, the most favorite sport is cross-country skiing. Jilemnice and its neighbourhood have a good sporting background for both active sportsmen and for those who like to do sports only for recreation. The youth demand only in-line skating rink and open-air swimming pool reconstruction in Jilemnice.

**Key words:** leisure time, adolescence, Athletic association Sokol, microregion Jilemnice

## **FREIZEITNUTZUNG IN JILEMNICE UND DER UMGEBUNG, ORIENTIERT AN JUGENDLICHEN VON 11 BIS 18 JAHREN UND AN SPORTAKTIVITÄTEN**

### **Zusammenfassung**

In meiner Bachelorarbeit beschäftige ich mich mit den Jugendlichen im Alter von 11 bis 18 Jahren und ihrer sportlichen Verbringung der Freizeit in Jilemnice und seine Umgebung. Diese Arbeit ist auf der Basis einer Befragung geschrieben. Die befragten Jungen und Mädchen besuchen die Grundschule, das Gymnasium oder die Fachschule. 750 Schüler haben die Befragung beantwortet. Es wurde festgestellt, dass die Jugendlichen im Alter von 11 bis 18 sich mehr den sportlichen Aktivitäten widmen, als dass sie Computerspiele spielen. Die Jugendlichen widmen sich den sportlichen Aktivitäten mindestens fünfmal in der Woche, der beliebteste Sport ist Skisport – Skilaufen. Jilemnice und seine Umgebung bieten gute Sport- und Freizeitmöglichkeiten für Jugendliche. Die Jugendlichen wollen nur die Rekonstruktion des Freibades und Inline-Skating Strecke.

**Schlüsselwörter:** die Freizeit, die Pubertät, Sokol – vereinigung, die Mikroregion Jilemnice

# Obsah

<b>Úvod .....</b>	<b>10</b>
<b>1 Syntéza poznatků .....</b>	<b>12</b>
1.1 Volný čas.....	12
1.1.1 Definice pojmu .....	12
1.1.2 Různé pohledy na volný čas .....	14
1.1.3 Výchova mimo vyučování .....	16
1.1.4 Zařízení pro výchovu mimo vyučování .....	18
1.2 Období dospívání .....	22
1.2.1 Pubescence.....	22
1.2.2 Adolescence .....	24
1.3 Mikroregion Jilemnicko .....	25
1.4 Vznik a vývoj sportovních aktivit v Jilemnici .....	27
1.4.1 Český krkonošský spolek SKI Jilemnice.....	27
1.4.2 Tělocvičná jednota Sokol.....	29
1.4.3 Sportovní centrum.....	38
1.4.4 Ostatní jilemnické organizace.....	47
1.5 Vznik a vývoj sportovních organizací v okolí Jilemnice.....	49
1.5.1 Tělovýchovná jednota Sokol .....	49
1.5.2 Požární sport – Sbor dobrovolných hasičů .....	53
1.5.3 Další možnosti využití volného času v okolních obcích.....	55
<b>2 Cíle práce .....</b>	<b>58</b>
<b>3 Metodika práce .....</b>	<b>59</b>
3.1 Charakteristika souboru .....	59
3.2 Charakteristika použité metody.....	61
3.3 Zpracování výsledků .....	62
<b>4 Výsledky.....</b>	<b>64</b>
4.1 Odpovědi na položené otázky .....	79
<b>5 Závěr .....</b>	<b>80</b>
<b>6 Seznam použité literatury .....</b>	<b>82</b>
<b>7 Přílohy.....</b>	<b>88</b>



## Seznam použitých zkratek:

aj. – a jiné

atd. – a tak dále

cca – přibližně

ČKS SKI – Český krkonošský spolek SKI

ČOS – Česká obec sokolská

ČR – Česká republika

ČSR – Československá republika

ČSSR – Československá socialistická republika

ČSTV – Český svaz tělesné výchovy

ČTU – Česká tábornická unie

LOB – lyžařský orientační běh

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MTBO – mountain bike orienteering

např. – například

OB – orientační běh

obr. – obrázek

PO SSM – Pionýrské organizace Socialistického svazu mládeže

tab. – tabulka

TJ – Tělovýchovná jednota

tj. – to je

tzv. – tak zvaný (á, é, í)

ZUŠ – Základní umělecká škola

## Úvod

Výraz volný čas většinou v člověku vyvolává příjemné představy. Jaké představy vyvolává ve vás? Většina lidí si pod pojmem volný čas představí něco volného, osvobozujícího či možnost věnovat se činností, které nás baví, máme je rádi a přináší nám pocit radosti a uvolnění. Volný čas můžeme tedy charakterizovat jako dobu, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybírat, přináší nám pocit uspokojení, uvolnění a radosti, je to jakýsi opak nutné práce a povinností.

Moderní doba se zasloužila o to, že lidem ubývá povinností a mají život čím dál tím snazší. Mnoho lidí však tvrdí, že nemá žádný volný čas, ale uvědomme si, že dospělí (pracující) mají většinou pracovní dobu osm hodin, do práce jezdí autem, tudíž si stihnou po cestě i nakoupit, stravují se v práci (děti ve škole). Započítáme-li k tomu i čas, který člověk stráví přípravou večeře, zabere nám to tři hodiny. To už tedy máme jedenáct hodin, k těm přičteme správných osm hodin spánku a vyjde nám, že lidem zbývá pět hodin volného času. Je zapotřebí brát tuto ideji s nadhledem, ale pro základní obraz, že lidé mají volný čas, by mohla stačit.

Už jako malé děvče jsem byla velmi aktivní a většinu času jsem trávila pobíháním a hraním si s přáteli kolem domu. Společně s ostatními dětmi jsme hráli míčové hry, malovali křídou skákací panáky, jezdili na kole a podnikali různé dobrodružné akce. Postupem doby přišel čas povinností a úkolů, začala jsem si uvědomovat, jak je volný čas důležitý, hlavně jak je potřeba si ho vážit a naučit se ho využívat. Dnešní mládež tráví svůj volný čas úplně jiným způsobem než předchozí generace, svět dřevěných hraček byl vyměněn za svět moderní technologie (playstation, počítačové hry atd.). Svět šel dopředu s veškerou technologií, pokrok nám umožnil to, že nejnáročnější práce za nás vykonávají moderní stroje. Z toho plyne, že nám zůstává mnohem více času na naše volnočasové aktivity, záliby, přátelé, ale také i na naši další práci.

Bakalářská práce se zabývá využíváním volného času v Jilemnici a okolí mládeží ve věku 11–18 let se zaměřením na sportovní aktivity. Toto téma jsem si

vybrala z důvodů, jelikož ze stran veřejnosti stále slyšíme, že děti tráví čím dál tím více svého volného času sezením u televize a počítače. Ráda bych zjistila, jak skutečně děti tráví svůj volný čas. Zajímá mě, zda Jilemnice a okolí poskytuje mládeži dostatečné zázemí pro jejich oblíbené volnočasové pohybové aktivity, zda jsou zájmová sdružení či sportovní organizace (TJ Sokol, Sportovní klu, ZUŠ aj.) mládeži navštěvována a jaké aktivity tyto organizace nabízejí. V potaz se musí brát i to, že mládež je při výběru svých aktivit ovlivňována mnoha faktory, nejvýznamnějšími je rodina, vrstevnická skupina a sociální zázemí.

Součástí mé bakalářské práce je vypracování ankety, která slouží k provedení průzkumu, jak mládež v Jilemnici a okolí tráví svůj volný čas. Zda dívky tráví svůj volný čas zásadně jinak než chlapci, jak se mládež věnuje sportu v rámci volnočasových aktivit a jaká sportovní zařízení jí v Jilemnici chybí a která si naopak myslí, že jsou v Jilemnici téměř vůbec nevyužívané. Z výsledků ankety chci zjistit, které sportovní aktivity mládeži chybí a na základě těchto informací navrhnout možné zlepšení sportovních klubů a organizací.

# 1 Syntéza poznatků

## 1.1 Volný čas

*„Mám volný čas a mají jej všichni, kdo chtějí. Záležitosti nikoho nepronásledují. Lidé se jich chápou sami a myslí si, že zaměstnanost je důvodem pro štěstí.“*

(Seneca, 1987, s. 226, uvádí Jirásek, 2004, s. 10)

### 1.1.1 Definice pojmu

Definovat volný čas není vůbec jednoduché, neboť volný čas vidí jinak pedagogové, psychologové, sociologové, lékaři, sociální pracovníci a další specialisté. Volný čas je časový prostor, který člověku umožňuje svobodnou volbu činností, člověk si vybírá činnost nezávisle na společenských povinnostech, vykonává ji tedy dobrovolně. Tato činnost poskytuje člověku uspokojení a příjemné zážitky (Žáková, 1990, uvádí Vážanský a Smékal, 1995).

Volný čas je většinou vnímán v podobě času zbytkového, tento čas nám „zbude“, když od celkové časové plochy lidského života odečteme čas potřebný na práci, spánek, hygienu a další nezbytné činnosti. Zbytkový čas je tedy čas, o kterém si můžeme svobodně rozhodovat a s kterým můžeme volně nakládat (Jirásek, 2004).

Částí lidského života je volný čas, čas pracovní (pracovní proces, návštěva školy), a tzv. čas vázaný, který zahrnuje jednak biologické potřeby člověka, provoz domácnosti, chod rodiny, péči o děti a další nutné mimopracovní povinnosti. Po splnění těchto potřeb a povinností má člověk čas, jenž nazývá časem volným. Volný čas má člověk k dispozici pro činnosti sebeurčující a sebevytvářející (odpočinek, zábava, rozvoj zájmové sféry, zlepšení kvalifikace, účast na veřejném životě). Někdy se setkáváme i s pojmem polovolný čas, do kterého patří hraniční činnosti na pomezí času povinného a vázaného. Polovolný čas je naplněn aktivitami přinášející radost a současně i praktický užitek (ruční práce, zahrádkářství, kutilství), (Hájek a kol., 2008).

Volný čas můžeme charakterizovat jako dobu, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybírat, přinášejí nám pocit uspokojení, uvolnění a radosti, je to jakýsi opak nutné práce a povinností. Pod pojmem volný čas si každý z nás představí něco jiného, někdo odpočinek jiný zase zábavu, rekreaci či zájmovou činnost, všechny tyto aktivity se běžně zahrnují pod pojem volný čas. Vyučování a činnosti s ním související, základní péče o zevnějšek a osobní věci, povinnosti spojené s provozem rodiny, domácnosti, výchovného zařízení i další uložené vzdělávání a další časové ztráty z hlediska dětí a mládeže nepatří do volného času. Ani činnosti zabezpečující biologickou existenci člověka (spánek, jídlo, hygiena, zdravotní péče) nepatří do volného času. Avšak i z těchto činností si člověk dokáže vytvořit svého koníčka např. příprava jídel (Pávková a kol., 2002).

Hofbauer (2004) uvádí, že volný čas je doba, kdy člověk nevykonává činnost pod tlakem závazků, které vyplývají z jeho sociálních rolí (z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život). Tzv. zbytková reziduální teorie volného času, rozšířená zejména v německé literatuře, vymezuje volný čas jako čas, který nám zbývá pro splnění pracovních i nepracovních povinností. Přesněji můžeme volný čas charakterizovat jako činnost, kterou člověk podniká na základě svého svobodného rozhodnutí a do které vstupuje s očekáváním. Tato činnost mu přináší příjemné zážitky a pocit uspokojení.

Z výchovných důvodů je potřebné, aby byl volný čas pedagogicky ovlivňován, neboť děti nemají dostatek zkušeností, nedovedou se ještě dostatečně orientovat ve všech oblastech zájmových činností a potřebují citlivé vedení. Činnosti prováděné ve volném čase by měly být pestré, přitažlivé, účast na těchto činnostech dobrovolná a vedení by mělo být nenásilné. Možnost využití volného času závisí na věku dětí, jejich mentální a sociální vyspělosti i na charakteru rodinné výchovy. Děti svůj volný čas mohou trávit v různorodém prostředí, může to být škola, domov, společenská instituce či organizace, tak i ve veřejném prostranství jako jsou ulice, parky, parkoviště či hřiště. Hodně dětí často prožívá své volné chvíle bez jakéhokoliv dohledu, a dokonce i bez zájmu dospělých, což je velmi neuspokojivé, neboť je tím ohrožena výchova a bezpečnost dětí, převážně těch menších žijících ve velkých městech. Společnost by měla mít zájem o to, jak děti tráví svůj volný čas. Na prvním místě je to samozřejmě

záležitost rodiny, avšak ta nemá dostatek času a chybí ji odborná kvalifikace a potřebné materiální vybavení. Rodina rovněž nemůže uspokojit potřebu dětí sdružovat se ve skupinách svých vrstevníků (Pávková a kol., 2002).

### 1.1.2 Různé pohledy na volný čas

V literatuře se autoři často při vysvětlování volného času zabývají i jeho funkcemi. Například R. J. Havighurst se domníval, že na našem sociálním životě se musí účastnit volný čas, který nám musí poskytovat zajímavé prožití a tvůrčí vyjádření osobnosti. Volný čas by měl dbát na pravidelné a rutinní utváření životních činností jedince a současně by měl být zdrojem úcty k sobě samému i respektování ostatních (Havighurst, 1955, uvádí Vážanský a Smékal, 1995).

Hofbauer (2004) uvádí jako hlavní funkce volného času: *odpočinek* (regenerace pracovní síly), *rozvoj osobnosti* (spoluúčast na vytváření kultury), *zábava* (regenerace duševních sil).

Německý pedagog volného času Horst W. Opaschowski vymezil hlavní funkce a možnosti volného času takto:

- *rekreace* – zotavení, uvolnění;
- *kompenzace* – odstraňování zklamání a frustrací;
- *výchova a další vzdělávání* – učení o svobodě a ve svobodě, sociální učení;
- *kontemplace* – hledání smyslu života a jeho duchovní výstavba;
- *komunikace* – sociální kontakty a partnerství;
- *participace* – podílení se, účast na vývoji společnosti;
- *integrace* – stabilizace života rodiny a vrůstání do společenských organismů;
- *enkulturace* – kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření prostřednictvím umění, sportu, technických a dalších činností.

České oficiální dokumenty za funkce volného času pokládají *regeneraci, relaxaci, kompenzaci, sociální prevenci a výchovu* (Hofbauer, 2004).

Podle Pávkové (2002) se na volný čas můžeme dívat z hlediska:

- ekonomického;
- sociologického a sociálně-psychologického;
- politického;
- zdravotně-hygienického;
- pedagogického a psychologického.

Volný čas je odvětví, které je využíváno jak pro výchovnou a vzdělávací činnost, tak i komerčně. Kolik prostředků společnost investuje do zařízení pro volný čas a jakým způsobem se část nákladů vrátí, je důležité z hospodárního/ekonomického hlediska. Lepší pracovní výkon a lepší mezilidské vztahy na pracovišti podává odpočínutý člověk. V profesi či při rekvalifikaci mohou lidé uplatnit nové vědomosti získané při zájmových činnostech. (Pávková a kol., 2002).

Činnosti ve volném čase mohou přispívat k utváření mezilidských vztahů a mohou pomoci tyto vztahy kultivovat, proto se tyto činnosti sledují z hlediska sociologického a sociálně-psychologického. Součástí socializace jedince je vytváření formálních i neformálních skupin na základě společného zájmu. Sociální prostředí ovlivňuje způsob využívání volného času u dětí, silným vlivem je rodina. Rodiče jsou pro své děti buď pozitivními, nebo negativními vzory. Rodiny plnící špatně svoji výchovnou funkci se vyznačují nezájmem o to, jak jejich dítě tráví svůj volný čas. Tento nedostatek se dá do určité míry kompenzovat kvalifikovaným pedagogickým vedením ve školách, výchovných zařízeních a v dalších subjektech. Nepodaří-li se to, roste nebezpečí, že se dítě dostane do vlivu nežádoucí vrstevnické skupiny, která ohrozí jeho vývoj (agresivita, vandalismus, brutalita, alkohol, nikotin aj.). V období dospívání narůstá význam vrstevnické skupiny. V sociálně závadném prostředí nalézají možnost seberealizace jedinci, kteří mají opakované neúspěchy ve škole, potýkají se s nedostatkem citu a s pocitem, že o ně nikdo nestojí a nezajímá se. Hromadné sdělovací

prostředky, zejména televize, patří k silně působícím sociálním vlivům. (Pávková a kol., 2002).

Z politického hlediska se zkoumá, jak a do jaké míry stát svými orgány zasahuje do volného času obyvatelstva. Stát by neměl narušovat základní specifika ovlivňování volného času, měl by se zajímat o zakládání, financování a ovlivňování zařízení pro volný čas dětí a zejména by měl pomáhat organizacím, sdružením a spolkům pracujícím s dětmi a mládeží. Funkční systém bez preferování institucí, organizací či majetkoprávních vztahů by měl tvořit nabídku aktivit pro volný čas v městech a obcích (Pávková a kol., 2002).

Zdravotně-hygienický pohled sleduje, jak lze využíváním volného času podporovat tělesný i duševní vývoj člověka. Na zdravém stavu člověka se pozitivně projevuje správné využívání volného času. Důležitou roli hraje uspořádání režimu dne, hygiena duševního života a hygiena prostředí i sociálních vztahů (Pávková a kol., 2002).

Věkové i individuální zvláštnosti a jejich respektování ve volném čase berou v úvahu pedagogická a psychologická hlediska. Je důležité uvážit, zda, do jaké míry a jakým způsobem činnosti ve volném čase přispívají k uspokojování biologických i psychických potřeb člověka. Pedagogické ovlivňování volného času by nemělo podporovat jenom aktivitu dětí a mládeže, ale mělo by také poskytovat pocit bezpečí a jistoty (Pávková a kol., 2002).

### **1.1.3 Výchova mimo vyučování**

Hofbauer (2004) rozděluje výchovu na *výchovu mimotřídní*, *výchovu mimoškolní* a *výchovu mimo vyučování*. Výchova mimotřídní zahrnuje aktivity realizované školou mimo školní výuku, avšak tyto aktivity se uskutečňují ve škole (např. ve školní knihovně, prostřednictvím žákovské samosprávy, školního časopisu). Výchova mimoškolní uskutečňuje své činnosti mimo školu (např. ve sdruženích a zařízeních volného času), pojem výchova mimo vyučování zahrnuje činnosti, které jsou



realizované prostřednictvím specifických činností a institucí, děti a mládež tuto činnost podnikají mimo vliv rodiny a povinného vyučování.

Rodina, škola a některé další subjekty se podílí na výchově dětí v době mimo vyučování. Výchova mimo vyučování se uskutečňuje převážně ve volném času, je institucionálně zajištěná a probíhá mimo povinné vyučování a mimo bezprostřední vliv rodiny. Z hlediska duševní hygieny má značný význam obsah i způsob využívání volného času. Cílem výchovy mimo vyučování je i rozvíjení potřeby celoživotního vzdělávání, především v souvislosti se zájmovou orientací člověka. Tato oblast výchovy zastává funkci výchovnou, vzdělávací, zdravotní i sociální (Pávková a kol., 2002).

Velký důraz je kladen na výchovnou funkci. Podle svých specifických možností se každá jednotlivá instituce snaží rozvíjet schopnosti dětí a mládeže, utvářet žádoucí postoje, morální vlastnosti a usměrňovat a uspokojovat jejich zájmy a potřeby. Pestré a zajímavé činnosti motivují děti k hodnotnému využívání volného času, k získávání nových vědomostí, návyků i dovedností. Úspěchy v jakýchkoliv zájmových činnostech, které děti a mládež rádi provozují, přinášejí pocit radosti, uspokojení, příležitost k přiměřenému sebehodnocení a seberealizaci. Mladí lidé si na základě praktických činností a zkušeností vytvářejí vlastní názor na život a na svět (Pávková a kol., 2002).

Další funkcí, kterou výchova mimo vyučování plní, je funkce zdravotní. Tato funkce přispívá k usměrňování režimu dne tak, aby podporoval a vytvářel zdravý životní styl, který spočívá ve střídání tělesné a duševní činnosti, práce a odpočinku, činností organizovaných a spontánních. Sportovní a tělovýchovné činnosti ve volném čase jsou pro zdraví dětí nezbytné, neboť kompenzují dlouhé sezení při vyučování. Instituce výchovy mimo vyučování přispívají ke zdravému duševnímu vývoji tím, že umožňují dětem a mládeži pobyt v příjemném prostředí a mezi oblíbenými lidmi. Instituce přinášejí dětem a mládeži možnost prožívat radost a uspokojení z činnosti, která je baví (Pávková a kol., 2002).

Velmi důležitou funkcí je sociální funkce, kdy instituce pro výchovu mimo vyučování zbavují rodiče do značné míry starostí v době, kdy jsou v zaměstnání. Rozdíly mezi nestejnými materiálními i psychologickými podmínkami v rodinách mají možnost vyrovnávat výchovně-vzdělávací zařízení v době mimo vyučování. Různým

způsobem a v odlišné míře plní sociální funkci jednotlivé typy výchovných zařízení. Velký význam mají ta zařízení, která pracují s mladšími dětmi nebo přechodně či trvale nahrazují rodinu (např. školní družiny, dětské domovy, domovy mládeže aj.), (Pávková a kol., 2002).

#### **1.1.4 Zařízení pro výchovu mimo vyučování**

Různé společenské instituce nabízejí a zajišťují aktivity v době mimo vyučování. Společným cílem těchto institucí je zajištění výchovy dětí a mládeže v době mimo vyučování. Dále je zde uvedeno jen několik nejvýznamnějších zařízení pro výchovu mimo vyučování.

Zájmové vzdělání poskytuje mládeži naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti. Zájmové vzdělání se uskutečňuje ve školských zařízeních pro zájmové vzdělání, zejména ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech. Střediska volného času se podílejí na péči o nadané děti, žáky a studenty, ve spolupráci se školami a dalšími institucemi se rovněž podílejí na organizaci soutěží a přehlídek pro děti a žáky (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2008).

**Školní družiny** jsou zaměřené na práci s dětmi prvního stupně základní školy a zpravidla jen nižších ročníků. Školní družina má velký význam při plnění výchovné, zdravotní a sociální funkce, jelikož zajišťuje sociální péči a bezpečnost dětí v době, kdy jsou rodiče v zaměstnání. Výchovná činnost je vzhledem k věkovým zvláštnostem dětí mladšího školního věku ve školních družinách orientovaná na co nejpestřejší strukturu zájmových činností a na uspokojení potřeby pohybu (Pávková a kol., 2002).

**Školní kluby** pracují se žáky druhého stupně základních škol, s dětmi středního školního věku. Tito žáci jsou oproti dětem ve školních družinách samostatnější, proto je činnost těchto klubů směřována ke specializovanější zájmové činnosti. Školní kluby jsou postaveny na principu dobrovolnosti a na rozdíl od školních družin u nich do pozadí ustupuje sociální funkce. V současné době vzhledem k ekonomickým obtížím

škol ubývají školní kluby, což snižuje výrazné ovlivňování volného času dětí v období pubescence (Pávková a kol., 2002).

**Domovy mládeže** zajišťují výchovnou péči, stravování a ubytování žákům středních škol, kteří vzhledem ke vzdálenosti vybrané školy nemohou denně dojíždět do místa trvalého bydliště. Domov mládeže dbá nejenom na svůj vnitřní řád domova, který stanovuje pravidla pro chod a činnosti domova (čas jídla, úklid, volný čas, večerka), ale i na hodnotné využívání volného času mládeže. Domov realizuje zájmové činnosti formou nabídky s uplatněním účinné motivace (Pávková a kol., 2002).

**Dětské domovy** jsou zařízením ústavní výchovy pro děti od 3–18 let, o které se rodina z nějakých důvodů nemůže, nechce a neumí postarat. Jedním z úkolů dětských domovů je pečovat o hodnotné využívání volného času a rozvíjení zájmů dětí a mládeže. Pedagogové podporují zapojení dětí do zájmových činností v různých typech výchovných zařízení, organizací a institucí. Snahou vychovatelů je, aby děti trávily volný čas podobným způsobem jako děti žijící v rodinách (Pávková a kol., 2002).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (dále MŠMT ČR) přispívá na činnost registrovaných dětských sdružení s masovou členskou základnou. Řada nových dětských organizací vznikla po roce 1990, kdy se v ČR rozpadla násilně sjednocená dětská organizace (Pionýrská organizace Socialistického svazu mládeže), obnovena byla také činnost organizací, které navazovaly na svou činnost před rokem 1948 (či v roce 1968). Ze státní dotace je zejména přispíváno na hospodářsko-správní výdaje (např. obnova materiálně-technického zařízení, celostátní soutěže, odborná příprava pracovníků sdružení), (Pávková a spol., 2002).

**Junák** je sdružení, které vychází ze světového skautského hnutí, které bylo založeno ve Velké Británii R. S. S. Badenem-Powellem. U nás skautské hnutí založil Antonín Benjamin Svojsík. Junák – svaz skautů a skautek ČR je největší českou skautskou organizací. Skautský oddíl, obvykle tvořen 12–30 dětmi, je základní funkční jednotkou Junáka. Oddíly se většinou dále člení do družin (skupinka cca 6–8 jedinců), které pracují do určité míry samostatně. Junák pracuje s několika věkovými kategoriemi, proto je program vytvářen speciálně pro každou kategorii. Cílem Junáka je vést své členy (dětí i dospělé) k povznesení duchovní, mravní a tělesné zdatnosti tak,

aby byli připraveni plnit své povinnosti vůči společnosti a vlasti. Činnost je zejména zaměřena na turistiku a pohyb v přírodě, jejím cílem je vychovávat junáky/skauty k praktickým dovednostem, sebekázi a družnosti. Skauting umožňuje dětem a mladým lidem žít a dělat věci společně, staví je před příležitostmi, které jsou zábavou, hrou, ale i způsobem, jak poznávat nové věci. Skauting dává do života řadu sociálních dovedností, jako je schopnost mluvit před lidmi, schopnost naslouchat, spolupracovat a schopnost být otevřený vůči druhým lidem. Ve skautingu se lidé učí umět se o sebe postarat, brát život do vlastních rukou a hledat smysluplnost toho, co dělají (Junák svaz skautů a skautek ČR [online], 2011).

**Pionýr** je demokratické, dobrovolné, samostatné, na politických stranách nezávislé sdružení dětí, mládeže a dospělých. Součástí mládežnických organizací byla i dětská Pionýrská organizace, která vznikla v roce 1949, avšak současný Pionýr vznikl v době rozpadu Pionýrské organizace Socialistického svazu mládeže (zkratka PO SSM). Pionýr působí v celé republice, je druhým největším sdružením dětí, mládeže a dospělých, oddíly a kluby se nachází na více než devíti stech místech. Pionýr uspokojuje zájmy a potřeby svých členů prostřednictvím rozmanité činnosti v různorodých kolektivech, především prostřednictvím pravidelné celoroční činnosti, prázdninových a dalších volnočasových aktivitách. Svoji aktivní činností a prací se podílí na výchově všestranně rozvinutého člověka a nezanedbatelně se podílí i na prevenci kriminality (Pionýr [online], 2011).

**Česká tábornická unie** (dále ČTU) je organizace, která volně sdružuje na základě společného zájmu děti, mládež a dospělé v tábornických klubech a tramských osadách. Organizace vytváří rovněž podmínky pro rozvíjení zájmů jednotlivců – samotářů. ČTU navazuje na tradice České tábornické unie z let 1968–70 a na tradice historického tramského hnutí. Činnost organizace je zaměřena na pobyt v přírodě. ČTU sdružuje zájemce o pobyt v přírodě, kteří chtějí být jejími důvěrnými znalci, vnikat do jejích zákonů, vést ostatní k poznávání přírody a stát se jejími ochránci. ČTU se snaží vyjádřit společné potřeby a zájmy tábornických klubů, tramských osad a samotářů (Česká tábornická unie [online], 2011).

**Hnutí Brontosaurus** je nezávislé hnutí sdružující děti a mládež zaměřené na ochranu životního prostředí, přírody a památek. Hnutí bylo založeno roku 1974. Členové se s touto oblastí seznamují nejpřímější cestou a to vlastní prací (Hnutí Brontosaurus [online], 2011).

**Duha** je občanské sdružení, které nabízí na principech zážitkové pedagogiky dětem a mladým lidem pestrou nabídku volnočasových aktivit (turistika, táboření, outdoorové sporty, deskové hry, amatérské umění atd.). Duha vznikla roku 1989 a jejím posláním je všestranný a harmonický rozvoj osobnosti. Sdružení je velmi úspěšné v projektech pro děti a mládež z dětských domovů (Sdružení duha [online], 2011).

**Česká Obec Sokolská** (dále ČOS) je čtvrté nejpočetnější občanské sdružení v České republice, ČOS má téměř 190 000 členů. Členové ČOS se dobrovolně věnují sportům, pohybovým aktivitám v oddílech sokolské všestrannosti a kulturní činnosti, především ve folklórních a loutkářských souborech. Hlavní náplní Sokola je sdružování občanů všech věkových kategorií zejména těch, kteří se sportu nechtějí věnovat vrcholově (Česká Obec Sokolská [online], 2007).

**Orel** je občanské sdružení, křesťanská sportovní organizace, jejíž činností je podpora sportu pro všechny. Orel vznikl postupně zakládáním a slučováním katolických spolků na přelomu 19. a 20. století. V současné době má Orel 17 000 členů. Posláním Orla je prostřednictvím sportu a ostatních aktivit rozvíjet kladné vlastnosti člověka (Orel [online], 2011).

Mnoho dalších neziskových organizací různého zaměření se věnuje práci s dětmi a mládeží. Tělovýchovné a sportovní organizace, různé spolky, kluby a občanská sdružení nabízejí širokou škálu volnočasových aktivit. Z tělovýchovných sdružení bych neměla opomenout Český svaz tělesné výchovy (dále ČSTV). ČSTV je dobrovolné sdružení sportovních, tělovýchovných a turistických svazů s celostátní působností, tělovýchovných jednot a sportovních klubů i jejich sdružení. Jeho cílem je podporovat sport, tělesnou výchovu a turistiku, sportovní reprezentaci ČR a přípravu na ni (ČSTV [online], 2011).

Různá charitativní a náboženská společenství se zaměřují na výchovu dětí a mladých lidí v době mimo vyučování. Náboženská výuka je zejména zaměřena na děti z věřících rodin. Základní umělecké školy a jazykové školy vyplňují volný čas dětí a mládeže. Tyto školy, na základě dobrovolné účasti dětí a mládeže na výuce, rozšiřují jejich vědomosti a dovednosti v daném oboru (hudební, literárně-dramatický, výtvarný, taneční a jazykové kurzy).

## 1.2 Období dospívání

Období dospívání lze v biologickém smyslu vymezit jako životní úsek ohraničený na jedné straně prvními známkami pohlavního zrání a znatelnou akcelerací růstu, na druhé straně dovršením plné pohlavní zralosti a dokončením tělesného růstu. V období dospívání probíhají tělesné, psychické a sociální změny do jisté míry souběžně a navzájem závisle (Langmeier, Krejčířová, 1998).

Přechodnou dobou mezi dětstvím a dospělostí je období dospívání, které začíná přibližně v 11 letech a končí dosažením dospělosti ve 20 letech. Období dospívání se dá rozdělit na dvě fáze, první fází dospívání je období označované jako pubescence, druhou fází dospívání je období adolescence (Vágnerová, 2000).

### 1.2.1 Pubescence

Období pubescence je časově lokalizované přibližně mezi 11. a 15. rokem a dále lze toto období rozdělit na další dvě fáze:

- **Fáze prepuberty** (první pubertální fáze), která začíná prvními známkami pohlavního dospívání a končí nástupem menarche u dívek a první emisí semene (noční polucí) u chlapců. Tato fáze u většiny dívek trvá zhruba od 11 do 13 let, u chlapců probíhá fyzický vývoj asi o jeden až dva roky později.
- **Fáze vlastní puberty** (druhá pubertální fáze) začíná po skončení prepuberty a trvá do dosažení reprodukční schopnosti. První menzes bývají obvykle

nepravidelné, pravidelnost ovulačního cyklu a schopnost oplodnění se dostavuje zpravidla za jeden až dva roky. Podobně je tomu i u chlapců, reprodukční schopnosti dosahují o něco později, po dokončení vývoje hlavních sekundárních pohlavních znaků. Období vlastní puberty lze zhruba vymezit mezi 13–15 rokem věku (Langmeier, Krejčířová, 1998).

V období pubescence dochází k celkové proměně všech složek osobnosti. Nejvýznamnější změnou v tomto období je tělesné dospívání spojené s pohlavním dozráváním, mění se i způsob myšlení (dospívající je schopen uvažovat abstraktně). Značný význam pro pubescenta mají jeho vrstevníci, s nimiž se ve větší míře než dříve ztotožňuje, dochází k osamostatňování z vázanosti na rodiče (Vágnerová, 2000).

Vztah k vrstevníkům v období puberty je velmi významný, neboť vrstevníci poskytují pubescentovi zázemí, zdroj jistoty a bezpečí a zdroj sociálního učení. Pubescent má potřebu být členem skupiny, být ostatními přijímán, být oblíbený a úspěšný. Pro svou roli ve skupině je pubescent schopen udělat cokoliv, projevem může být oblékání, způsob komunikace, životní styl, přejímání hodnot, někdy i překročení zákonných společenských norem. Velkým problémem bývá komunikace pubescenta s rodiči, ve vztahu k dospělým se projevuje zvýšená kritičnost. Rodiče se snaží řešit problémy příkazy, neboť se jim zdají být jednodušší než s pubescentem diskutovat. Pubescent na zásahy dospělých reaguje velmi citlivě, vztahovačně a netolerantně, rozhovory často končí hádkou a nepochopením obou stran (Trpišovská a Vacínová, 2006).

Z hlediska vývoje motoriky je období pubescence nejbouřlivější fází přeměny dítěte v dospělého člověka. V pubescenci se silně projevuje nerovnoměrný vývoj, motoriku ovlivňují všechny růstové nerovnoměrnosti v organismu pubescenta. K značnému zhoršení koordinace dochází u některých pubescentů (převážně u těch, kteří pravidelně necvičí), pohyby jsou nekoordinované, neohrabanost je výrazná především u akrobacie, tyto pohyby výstižně charakterizuje termín klátivé. V období pubescence se zhoršují hlavně schopnosti přesnosti a plynulosti. Až ke konci pubescence tj. po čtrnáctém až patnáctém roce se rozvíjejí staticko-vytrvalostní schopnosti. Příznivé období pro motorické učení nastává po překonání puberty, období

je velmi příznivé pro pěstování všestranné tělesné výchovy. Dostatečná a pravidelná intenzivní tělesná výchova a sport v pubescenci má velký vliv na harmonický průběh dospívání (Čelikovský a kol., 1984).

### 1.2.2 Adolescence

Adolescence trvá přibližně od 15 do 20 let s určitou individuální variabilitou a je obdobím přechodu do dospělosti. Často bývá tato věková skupina označována jako mladiství, dorost, teenagers. Tělesný růst není rovnoměrný, adolescent je „samá noha a samá ruka“, dělá dojem tělesné nevyváženosti a pohybové neobratnosti. Významně se odlišuje tělesná stavba dívek a chlapců, zaoblování postavy u dívek, vyznačení svaloviny u chlapců (Langmeier a Krejčířová, 1998).

Od šestnácti let je možno soustavně rozvíjet i speciální trénovanost, tento věk bývá označován jako vrchol motorické aktivity. Vývoj síly se značně zrychluje od čtrnácti let a zpomaluje od osmnácti let. Rozdíly mezi motorikou chlapců a děvčat se s přibývajícím věkem zvětšují (Čelikovský a kol., 1984).

Podle Vágnerové (2000) lze období adolescence krátce vymezit několika důležitými proměnami:

- první pohlavní styk (za nepříznivých situací i početí dítěte, které je z mnoha příčin předčasné) je lokalizován do období adolescence;
- průběh adolescence ohraničují dva sociální mezníky – jedním je ukončení povinné školní docházky, druhým je dovršení přípravného profesního období, které je následované nástupem do zaměstnání (s výjimkou vysokoškoláků);
- adolescent dosahuje plnoletosti, je tedy plně zodpovědný za své jednání, může uzavírat manželství.

Adolescence je etapou završení dospívání po stránce psychické. Dolním vývojovým mezníkem je dosažení pohlavní zralosti, eventuálně ukončení povinné školní docházky, horním mezníkem je dosažení dospělosti. Tělesný vývoj jedince je



završen, zaznamenává se větší růst svalové síly než tělesné velikosti. Více se svými těly jsou spokojeni mladí adolescenti než adolescenti starší (Trpišovská a Vacínová, 2006).

Vztahy s rodiči se v období adolescence stabilizují a uklidňují. Na počátku puberty si rodiče mysleli, že pubescenti jsou děti, které nejsou schopné být v ničem samostatné a na konci adolescence si rodiče uvědomují, že adolescenti jsou schopni být nejenom samostatní, ale také i zodpovědní. Adolescent si osvojil zralejší způsoby chování, jeho komunikační styl se mění. Pro adolescenta je velmi významné, že mu cizí dospělí v různých situacích začínají vykat. Vykáni má pro něj velký význam, potvrzuje proměnu, která vede k získání statusu dospělého. Role vrstevníků je ještě významnější, než byla dříve. Adolescent se při zvolení práce či nové školy dostává do nové vrstevnické skupiny, prostřednictvím volby si adolescent uvědomuje své budoucí sociální zařazení. Vrstevnické skupiny jsou obvykle postaveny na vzájemných zájmech a společných aktivitách. Adolescent porovnává sebe sama s kamarády, toto porovnání vede i k lepšímu sebepoznání. Partnerské vztahy v tomto období bývají mnohem zralejší. Partner s podobnými zkušenostmi, s obdobnou rolí i potřebami umožňuje adolescentovi společné sdílení určitých pocitů, prožitků a zájmů. Adolescenti dozrávají k naplnění partnerského vztahu (Vágnerová, 2000).

### **1.3 Mikroregion Jilemnicko**

Obce a regiony jsou významným prostorem a činitelem volného času, jejichž koncepce a aktivity, personální, institucionální a materiální podpora vytvářejí dispoziční podmínky i pro účast dětí a mládeže na volnočasových aktivitách a životě společnosti. Jednotlivé vesnice, města, regiony se od sebe diferencují tradicemi, sociálním a profesním profilem, kulturní a ekonomickou úrovní, postavením mladé generace i ochotou k její výchově a vzdělávání. Od devadesátých let 20. století dochází z mnoha důvodů ke zvýšení koncepční i praktické pozornosti věnované volnočasovému životu a výchově dětí a mládeže (Hofbauer, 2004).

**Mikroregion Jilemnicko** je dobrovolný svazek 21 obcí v okresu Semily a okresu Trutnov, který se nalézá v podhůří našeho nejvyššího pohoří Krkonoš. Sídlem

mikroregionu je Jilemnice a jeho cílem je vzájemná spolupráce v oblasti hospodářského a kulturního života obcí. Mikroregion Jilemnicko vznikl v roce 1999, kdy zastupitelstva některých obcí rozhodla o založení „Sdružení obcí – Jilemnicko“, avšak oficiálně jako dobrovolné sdružení obcí funguje od dubna 2000. V roce 2002 si změny zákonů vynutily přeměnu názvu „Sdružení obcí – Jilemnicko“ na „Jilemnicko – svazek obcí“. K 1. 1. 2011 Jilemnicko – svazek obcí má přibližně 18 260 obyvatel a sdružuje 3 města a 18 obcí (Jilemnice, Jablonec nad Jizerou, Rokytnice nad Jizerou, Benecko, Bukovina u Čisté, Čistá u Horek, Horní Branná, Horka u Staré Paky, Jestřábí v Krkonoších, Kruh, Levínská Olešnice, Martinice v Krkonoších, Mříčná, Paseky nad Jizerou, Peřimov, Poniklá, Roztoky u Jilemnice, Studenec, Svojek, Víchová nad Jizerou, Vítkovice v Krkonoších). Mikroregion Jilemnicko patří mezi úspěšné subjekty, které využívají možnosti financování z prostředků Evropské unie, čímž potvrzuje význam a přínos své existence na území západních Krkonoš (Jilemnicko – svazek obcí [online], 2011).

Mikroregion nabízí relativně dostačující počet základních a mateřských škol. Mateřská škola funguje v 17 obcích, základní škola – nižší stupeň (1.–5. ročník) funguje v šesti obcích, základní škola – vyšší stupeň (1.–9. ročník) funguje v deseti obcích. V Jilemnici se kromě dvou základních škol také nachází jedna praktická základní škola a jedna základní umělecká škola. Mikroregion nabízí možnost středoškolského vzdělání na gymnáziu a střední odborné škole. Školní zařízení nabízejí širokou nabídku mimoškolní zájmové činnosti – kroužek informatiky, přírodovědný kroužek, sportovní hry, výtvarný kroužek, hudební kroužek aj. (RISY.cz [online], 2011).

Jilemnicko – svazek obcí nabízí řadu sportovních zařízení, 27 tělocvičen včetně školních tělocvičen, 47 hřišť (s provozovatelem), 8 koupališť, jeden krytý plavecký bazén, jeden stadion a 128 ostatních zařízení pro tělovýchovu, které zahrnují dráhy otevřené i kryté, sportovní haly (tělocvičné sály s výškově upravenou plochou pro diváky), kryté jízdárny, ledové plochy přírodní i umělé, lyžařské lanovky a vleky, herny, střelnice a zařízení pro neorganizovanou tělesnou výchovu – areály zdraví a běžecké stezky (RISY.cz [online], 2011).

Jednotlivé obce navzájem spolupracují, poskytují si vzájemnou pomoc při řešení problematiky životního prostředí, podporují se v řešení dopravní obslužnosti, společně

řeší problémy sociálních služeb a zdravotní péče, vzájemně spolupracují na různých projektech.

## **1.4 Vznik a vývoj sportovních aktivit v Jilemnici**

Jilemnice nabízí mnoho možností aktivního vyžití volného času. Pro každé roční období se najde vhodné využití volného času. Jaro je vhodné pro projížďky na koních, jízdu na kole nebo pro pěší procházky po okolí. Léto láká turisty na horskou turistiku či jízdu na kolečkových bruslích. Podzim je okamžikem, kdy fanoušci fotbalu přijdou podpořit svůj fotbalový tým na stadion a v zimě upravené lyžařské tratě lákají příznivce běžeckého lyžování. Za nepříznivého počasí Jilemnice nabízí různé aktivity – spinning, squash, stolní tenis, kuželky aj.

### **1.4.1 Český krkonošský spolek SKI Jilemnice**

Lyžařská tradice spolu s turistickou tradicí patří k nejhlubším a nejvýznamnějším tradicím města Jilemnice. V Jilemnici se nachází několik kilometrů pravidelně upravovaných běžeckých tratí, z nichž většina leží v areálu nazývaném Hraběnka, značná část tratí však vede i kolem celé Jilemnice. Jilemnice je významným lyžařským centrem a lidmi často označována jako „kolébka českého lyžování“ (Sportovní centrum Jilemnice [online], 2005).

#### **Historie**

Pod vedením Jana Buchara, propagátora sportu (lyžování) a turistiky, se 15. dubna 1894 sešlo 16 lyžařů a zrodila se idea založení lyžařského spolku. Rok 1894 byl ve znamení organizačních příprav založení spolku s názvem Český krkonošský spolek SKI Jilemnice (dále ČKS SKI Jilemnice). Prvním předsedou spolku byl pan Rudolf Kazda, který byl ustanoven první valnou hromadou, která se konala 25. října 1895. V tento den byl ustanoven i první výbor ve složení: místopředseda František Mládek, další členové – Václav Bartoň, Ignác Bedrník, Jan Buchar, Oldřich

Hrubý, Otakar Hrubý, Václav Lorenc, Jan Lukeš ml., ing. František Reich a Václav Voves (Henych a kol., 2004).

Spolek s názvem Český krkonošský spolek SKI Jilemnice, který vznikl roku 1894, se udržel dlouhá léta. Tento název nepřerušila ani druhá světová válka a protektorát v letech 1938–1945, avšak činnost spolku byla značně omezena (spolek mohl pořádat pouze závody pro mládež). V létě roku 1948 byli odvoláni funkcionáři ČKS SKI. Název ČKS SKI Jilemnice byl zrušen k prvnímu lednu roku 1949 a byl nahrazen názvem Tělovýchovná jednota Sokol Technolen Jilemnice – lyžařský oddíl. Název byl během let 1952–1989 ještě dvakrát změněn (1952 – DSO Slovan Jilemnice, 1953 – TJ Slovan Jilemnice). Roku 1989 se jilemničtí lyžaři dočkali návratu k původnímu historickému názvu. ČKS SKI Jilemnice se naprosto osamostatnil tím, že získal svoji právní subjektivitu dne 17. června 1992 a vystoupil z Tělovýchovné jednoty Jilemnice (Henych a kol., 2004).

### **Činnost ČKS SKI Jilemnice**

V roce 1929 se v jilemnických ulicích na trati dlouhé 15 km jel poprvé v ČSR později velmi populární motoskiing, organizovaný právě ČKS SKI Jilemnice. ČKS SKI Jilemnice (jako první v tehdejší ČSSR) vybudoval v roce 1961 na atletickém stadionu jeden kilometr dlouhé osvětlené kolečko pro trénink na sněhu, první lyžařský závod na tomto uměle osvětleném kolečku byl uspořádán 8. ledna 1962. Závod v běhu do vrchu Jilemnice – Žalý byl poprvé uspořádán v roce 1968. První sněžný skútr na úpravu lyžařských tratí získal ČKS SKI Jilemnice roku 1974. Na Benecku roku 1975–76 byly vybudovány nové lyžařské tratě se zázemím šaten a garáže pro lyžařskou techniku na úpravu tratí (Luštinec, 2000, Henych a kol., 2004).

Asfaltová dráha pro kolečkové lyže na Hraběnce byla slavnostně otevřena 10. října 1976, současně bylo vybudováno i nové zázemí šaten a garáží (viz obr. 1). Dráha pro kolečkové lyže umožnila nové a lepší tréninkové možnosti. Závod Jilemnice – Žalý byl uskutečněn roku 2001 na nové trati se startem na náměstí a s novým věčně putovním pohárem. Nová 12,5 km dlouhá turistická trať okolo Jilemnice s názvem „Buď fit“ byla slavnostně otevřena 3. února 2002. Turistická trať „Buď fit“ je určena opravdu pro všechny, od malých dětí, až po zdatné sportovce

či seniory. Zázemí tratí v areálu na Hraběnce bylo opět opraveno a vylepšeno zásadním způsobem v létě 2003. V areálu Hraběnka najdeme závodní tratě v délce téměř 20 km (Luštinec, 2000, Henych a kol., 2004).



**Obr. 1:** Zázemí šaten a garáží na Hraběnce (Zdroj: vlastní)

V poválečném období se hlavní závodní akce přesunuly do vyšších horských poloh, Jilemničtí však zůstali dobrými závodníky a organizátory nadále. Pečovali o lyžařský dorost a výsledkem jejich úsilí bylo založení lyžařských tříd. Pod vedením Karla Štočka byla ve školním roce 1964/65 experimentálně otevřena sportovní třída pro běh na lyžích při Základní škole Komenského v Jilemnicích. Oficiálně byly sportovní třídy ustanoveny ministerstvem školství ve školním roce 1972/73. Pod vedením tehdejšího ředitele PhDr. Josefa Jecha bylo ve školním roce 1976/77 neoficiálně a pokusně otevřeno sportovní gymnázium. Internátní sportovní škola při Gymnáziu v Jilemnicích byla oficiálně zřízena ministerstvem školství ve školním roce 1981/82 (Luštinec, 2000, Henych a kol., 2004).

### **1.4.2 Tělocvičná jednota Sokol**

Na úvod bych se chtěla zmínit o počátcích sokolské organizace v českých zemích a přenést se do doby Rakouska-Uherska, jehož jsme byli tehdy součástí. Z počátku

se uvažovalo o vytvoření tělocvičného spolku česko-německého, ale tento záměr se neuskutečnil. V období politického a společenského uvolnění se začaly zakládat sokolské tělocvičné jednoty (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009).

### **Zakladatelé Sokola**

Vznik Sokola je spjat se dvěma důležitými jmény s Dr. Miroslavem Tyršem a Jindřichem Fügnerem. Dr. Miroslav Tyrš začal v 21 letech navštěvovat Malypetrův tělocvičný ústav v Praze, kde se stal brzy cvičitelem. Dr. Miroslav Tyrš přijal místo vychovatele v Jáchymově, kde později dostal doktorát filosofie. V Jáchymově se Tyrš seznámil s Jindřichem Fügnerem, s kterým si hned porozuměl, spojovalo je vlastenectví, vztah k umění, ušlechtilost a hlavně měli oba podobné názory. V roce 1862 jejich společným úsilím vznikl první český tělocvičný spolek s názvem Pražská tělocvičná jednota Sokol. Fügner nechal na vlastní náklady postavit první sokolovnu v Praze v Žitné ulici, avšak krátce po jejím otevření náhle zemřel. Další sokolské jednoty začali rychle vznikat po celé zemi (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009).

Členové Sokola se zdravili pozdravem „Na zdar!“, vzájemně si tykali a oslovovali se „bratře“. Sokolskou uniformou byla červená košile, černá čapka s červenou kokardou a pérem. Tyrš vytvořil české tělocvičné názvosloví, sokolskou tělocvičnou soustavu, zavedl a navrhl nová nářadí a náčiní (např. oštěp, stůl, velocipéd (kolo), střelbu). Sokolské hnutí mělo a bude mít za cíl harmonicky rozvinutého člověka po stránce fyzické, duševní i mravní. Sám Dr. Miroslav Tyrš vycházel ze starověkých vzorů kalokagathie (harmonie těla a ducha), jeho slovy vyjádřeno: „Ve zdravém těle – zdravý duch.“ Vlastnosti jako je vytrvalost, přesnost, pevná vůle, sebekázeň, získává člověk prostřednictvím sokolského tělocviku (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009).

### **Založení T. J. Sokol Jilemnice**

Stopy založení T. J. Sokol Jilemnice sahají do dávné historie, kdy si skupinka nadšenců, absolventů středních škol nakoupila na vlastní náklady tělocvičné nářadí (šplhadlo, hrazdu, bradla) a ke cvičení se pravidelně scházeli ve dvoře hostince U Bílé růže. Za nedlouho se pan Alois Hrubý, Josef Slovák, Josef Procházka a další

na zasedání v hostinci U České koruny dohodli na zřízení T. J. Sokol. Všichni se přihlásili do řad sokolstva 102 členové a první valná hromada spolku se konala 8. září 1869. Po sedmi letech vzniku Sokola v Praze byla založena tělocvičná jednota Sokol v Jilemnici. Za účasti jedenácti sokolských jednot byl 17. – 18. června 1871 slavnostně vysvěcen spolkový prapor. V roce 1874 byla vytvořena tělocvično-hasičská jednota, avšak neměla dlouhého trvání, neboť roku 1883 došlo k jejímu rozdělení na dva samostatné spolky. V zimě se cvičilo v Lázních, tedy na hraběcím hrabačovském dvoře s vanovými lázněmi a pohoštěním, nebo v hostinci u Sevastopolu, který se nacházel na místě dnešního Eurestu, nebo v nové školní budově obecné a měšťanské školy, která se nacházela u kostela. V létě se pak cvičilo v letní tělocvičně, která stála za obecnou a měšťanskou školou. Cvičení probíhalo ve dvou dnech v týdnu a to v pondělí a ve čtvrtek (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009).

### **Stavba sokolovny**

Dne 10. dubna 1884 byl založen stavební fond T. J. Sokol pro vybudování tělocvičny. Se stavbou tělocvičny se začalo 8. července 1895, o necelý měsíc později, tedy 4. srpna 1895 byl položen základní kámen s vloženými daty a mincemi. Finanční prostředky pro stavbu tělocvičny sháněli sokolové v tehdejší době velmi těžce, výtěžky z divadelních představení a zábav na stavbu nestačily, avšak velkou podporu našli sokolové u široké veřejnosti. I hrabě Harrach daroval na stavbu sokolovny 300 zlatých v podobě dřeva. Otevření sokolovny probíhalo ve dnech 25. – 27. července 1896 a slavnost si užívalo celé město. První den byl oslaven lampionovým průvodem, který doprovázela hudba hrající čestným členům a funkcionářům. Druhým dnem za účasti dvaceti tělocvičných jednot a osmnácti spolků prošel městem velkolepý slavnostní průvod. V odpoledních hodinách se konalo cvičení sokolů na náradí a v prostných na cvičišti v parku za sokolovnou. Třetím dnem probíhala přátelská zábava a přinesení sokolských praporů, ukončení oslav uzavřelo divadelní představení (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009).

### **Krkonošská župa**

Zásluhou jičínských sokolů dne 28. června 1885 byla v Jičíně založena Krkonošská župa, která seskupovala pouze sedm tělocvičných jednot (Jičín, Hořice,

Lomnice nad Popelkou, Nová Paka, Sobotka, Semily a Jilemnice). Postupem času se župa rozrostla, až zahrnovala 87 tělocvičných jednot a vzhledem k organizační struktuře se župa začala dělit na okrsky. Roku 1913, po tragédii na hřebenech Krkonoš při závodě na 50 km, dostal jilemnický okrsek dodatek Vrbatův. Roku 1899 byl rozšířen název župy Krkonošské na Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdrůžic, avšak 10. března 1946 byl název župy opět změněn na Sokolská župa Krkonošská – Pecháčkova. Název Pecháčkova nese po cvičiteli Františku Pecháčkovi, který byl sokolským organizátorem České obce sokolské v Tyršově domě v Praze. Roku 1944 byl František Pecháček popraven, neboť byl zatčen za zapojení do sokolské odbojové organizace (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009).

### **Obnovení Sokola**

Příznivá situace pro obnovení Sokola nastala po sametové revoluci roku 1989. Na počátku dalšího roku 7. ledna 1990 za účasti kolem 3000 sokolů a sokolek z celé republiky i ze zahraničí byla v Praze ustanovena Česká obec sokolská (ČOS). K znovuoobnovení T. J. Sokol Jilemnice došlo na ustanovující schůzi v České Boudě dne 5. června 1991. Postupem času se T. J. rozrostla o nové členy z řad rodičů a dětí (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009).

### **Rekonstrukce sokolovny**

Domy nezůstávají na věky stejné, postupem času se modernizují, přestavují a vylepšují. I sportovní zařízení vzhledem k době musela splňovat určitá hygienická a technická opatření. Po skončení druhé světové války se začalo uvažovat o přestavbě jilemnické sokolovny. První změny byly zahájeny v roce 1947, změna se týkala především sklepních prostor a prostoru v přízemí, které bylo upravené tak, aby tam mohl mít sokolník svůj byt. V sokolovně přibyla nářadovna u sálu, záchody, šatny a v poschodí sborovna a archiv (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009).

Rekonstrukce budovy pokračovala i v dalších letech, největší změny byly provedeny v letech 1956–1957, kdy sokolovna získala současnou podobu. V těchto letech byl vybudován druhý sál, vznikla galerie, kde se nalézaly nové sprchy a šatny. Dále byla upravena také kotelna na tuhá paliva, postaveno sekundární schodiště



a vybudována turistická noclehárna nacházející se ve třetím poschodí. V té době nepřišlo nic nazmar, dobrovolníci, kteří pracovali na úpravách sokolovny, využili odkopanou zeminu z jižní strany sokolovny na výstavbu druhého tenisového kurtu a dvou hřišť na odbíjenou (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009).

V roce 1998 se v havarijním stavu nacházela kotelna na tuhá paliva, ale i rozvody elektřiny, tepla a vody. Následující rok byla vybudována plynová kotelna a nové rozvody tepla. Opravy elektrických rozvodů a nové sociální zařízení včetně sprch u tělocvičných sálů bylo vybudováno v roce 2000. Aby T. J. Sokol Jilemnice měla dostatek investic na opravu střechy, rozhodla se valná hromada T. J. Sokol Jilemnice prodat sokolský stadion městu Jilemnici. Oprava střechy začala v roce 2003, avšak při rekonstrukci střechy přišla sokolská jednota o turistickou ubytovnu, na její obnovu si jednota musela vzít úvěr. Devět pokojů se sociálním zařízením s počtem 45 lůžek a společnou kuchyňkou bylo zkolaudováno v prosinci roku 2004. Od konce roku 2005 má sokolovna nynější vzhled (viz obr. 2), tohoto roku došlo k výměně oken a k opravě fasády. Při první rekonstrukci roku 1947 měla jednota 586 členů, převažovala mužská složka (v Jilemnici tehdy žilo 3850 lidí), v roce 2005 měla jilemnická jednota 347 členů, změnil se poměr mužů a žen v neprospěch mužů (v Jilemnici tehdy žilo 5714 obyvatel). Nyní v roce 2011 má sokolská jednota 318 členů a Jilemnice udává 5 681 obyvatel (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009, T.J. Sokol Jilemnice [online], 2011).



**Obr. 2:** Budova sokolovny v Jilemnici (*Zdroj: vlastní*)

## **Současná činnost T. J. Sokol Jilemnice**

Sokol Jilemnice pravidelně organizuje Otevřený přebor ČOS v plavání žactva a dorostu, nový cvičební rok zahajují akcí zvanou „Poznej své město“, kdy zúčastnění mají možnost ověřit si své znalosti o Jilemnicích, případně se dozvědět něco nového. Akce „Tajný výlet“ se pořádá na podzim do blízkého i vzdáleného okolí a příchod zimy navozují sokolové akcí zvanou „Vítání Krakonoše“, kdy všichni zúčastnění zpívají koledu u ozdobeného stroměčku a čekají na příchod Krakonoše a jeho družiny. Pro ty nejmenší se v období plesů koná dětský maskarní ples. Každoročně 8. května Sokol Jilemnice pořádá k výročí osvobození výstup na Žalý, každý účastník této akce obdrží na vrcholu diplom s pamětním razítkem. Akce uzavírající cvičební rok se nazývá „Pohádkový les“, je to odpoledne strávené s pohádkovými bytostmi, plné soutěží a odměn, celý „pohádkový“ den je zakončen večerním opečením buřtů a posezením u ohně. T. J. Sokol Jilemnice má v současnosti ve čtyřech sportovních oddílech a v odboru všestrannosti 318 členů obyvatel (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009, T.J. Sokol Jilemnice [online], 2011).

### **Volejbalový oddíl**

Volejbalový oddíl je nejpočetnějším sportovním oddílem spadajícím pod T. J. Sokol Jilemnice. S mládeží se začalo pracovat v roce 1981, kdy dva hlavní trenéři Jaroslav Tuž a Dušan Morávek vytvořili skupinu trenérů a začali se pilně věnovat trénování žákyň. Pod T. J. Sokol Jilemnice působí volejbalový oddíl od roku 1991. Téhož roku na mistrovství ČSFR v Uherském Brodě dosáhly mladší dorostenky druhého místa. Největšího sportovního úspěchu dosáhl volejbalový oddíl v letech 1991–92, kdy starší dorostenky postoupily do extraligy. V roce 2004 trenér Bohumil Flégl sestavil družstvo dorostenek, které doplilo družstvo Orla Studenec. Dana Morávková a Jan Honka po více jak deseti letech v roce 2005 obnovili činnost v kategorii žactva (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009).

Oddíl volejbalistů zahrnuje věkové kategorie žactva, dorostu a žen. Mladší a starší žákyňe trénují dvakrát až třikrát týdně, z toho mají jedenkrát trénink v nové sportovní hale. Družstvo žákyň má 22 děvčat, z nichž 10 je registrováno u Českého volejbalového svazu. Družstvo žen skládající se z 10 kmenových hráček, trénuje

dvakrát týdně v jilemnické sokolovně. Družstvo žen hraje Krajský přebor I. třídy za Královéhradecký kraj. Ženské družstvo po skončení soutěže má čtyřtýdenní volno, po kterém následuje fyzická příprava s postupným přechodem na herní cvičení. Jako přípravu na další soutěžní období se družstva v letních měsících zúčastňují tradičních volejbalových turnajů, jako jsou Kvasiny, Lupenice a nejvíce známý antukový turnaj Dřevěnice. Každý rok na podzim před začátkem soutěže probíhá volejbalové soustředění, jehož účelem je stmelení kolektivu, natrénování útočných a herních akcí a jiných volejbalových signálů. Snem a přáním trenérů je, aby co nejvíce jejich svěřenkyň zůstalo u této nádherné kolektivní hře a pokračovaly v tradici ženského volejbalu (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009, T.J. Sokol Jilemnice [online], 2011).

### **Basketbalový oddíl**

Poměrně dlouhou tradici má v Jilemnici košíková (basketbal), která se zde začala hrát od padesátých let. Velmi úspěšné roky zažila košíková na počátku sedmdesátých let. Od roku 1992 po dobu deseti sezón se v Jilemnici hrála neoficiální soutěž s názvem Jilemnická basket liga, které se zúčastnilo 300 hráčů a hráček všech věkových kategorií. Oddíl basketu T. J. Sokol Jilemnice vstoupil do oficiální soutěže Východočeského a později Královéhradeckého kraje. Nejdříve oddíl začal trénovat starší žáky, po čase i minižáky a kategorii mužů a dorostenců. Nejvýznamnějšími basketbalovými úspěchy byla druhá místa v rámci bývalého Východočeského kraje v roce 2001 a 2006. V průběhu let měli nejlepší jilemničtí hráči možnost hrát ve vyšších soutěžích. Oddíl basketbalu má nyní čtyři družstva a to družstvo mužů, mladšího dorostu, starších žáků a na budoucí úspěchy se připravuje 15 minižáků. Zaslouhou dlouholeté trenérské práce a hlavně sportovního nadšení Mgr. Vladimíra Říhy žije basketbal v Jilemnici dál (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009, T.J. Sokol Jilemnice [online], 2011).

### **Plavecký oddíl**

Plavecký oddíl existuje při T. J. Sokol Jilemnice docela krátce a soustřeďuje se především na pravidelné tréninky a výcvik plaveckých dovedností. Plavecký oddíl spolupracuje s jilemnickým Sportovním klubem NIKÉ. T. J. Sokol je od roku 1997 pravidelným pořadatelem či účastníkem republikového přeboru ČOS a v rámci tohoto přeboru zažil a stále zažívá plavecký oddíl v kategorii žactva a dorostu mnoho úspěchů.

T. J. Sokol Jilemnice doufá, že i v dalších letech bude rozvoj plaveckých sportů a plavání i nadále pohybovou aktivitou mnoha jilemnických sokolů (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009).

### **Oddíl sumó**

Oddíl sumó je nejmladším oddílem T. J. Sokol Jilemnice. Jako sportovní oddíl T. J. Sokol Jilemnice byl registrován na ČOS v roce 2000. Za nejlepší a nejaktivnější oddíl ČOS je hodnocen právě oddíl sumó. Jilemnický oddíl sumó dosahuje velmi velkých úspěchů, v letech 2000–2008 junioři a juniorky pravidelně každý rok vyhrávali mistrovství ČR a Český pohár. V mezinárodním měřítku se oddíl dostal až na ME a MS, kde obsadil třetí místo v jednotlivcích i v družstvech. I družstvo seniorů v těchto letech nemělo na domácích soutěžích konkurenci a pravidelně vítězilo ve všech kategoriích jednotlivců a družstev. Žakovská, juniorská a dokonce i seniorská kategorie obsadila první místa v jednotlivcích i ve družstvech na Mistrovství České republiky i v Českém poháru. Mladí sportovci pomáhají zajišťovat Středoevropské Sumó ligy a seniorské soutěže (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009).

Jaroslav Poříz v roce 1997 založil Český svaz sumó, jehož je předsedou. Poříz je nejlepším bojovníkem, podařilo se mu prolomit hranice japonského národního sportu, neboť na mistrovství světa v Estonsku v říjnu roku 2008 obhájil titul vicemistra světa. Jeho výkony natolik nadechly japonské staršiny, že mu jako prvnímu nejaponci v historii sumó udělili titul jokozuna. Jokozuna je nejvyšší možný titul, který může zápasník sumó dostat. Tento titul nelze nikde vyhrát, uděluje se za dlouholeté mimořádné výsledky a zůstává zápasníkům i po skončení kariéry. Jaroslav Poříz jako jediný amatér na světě může užívat válečné jméno ShiroiKuma (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009).

Členové oddílu sumó se aktivně zúčastňují organizování rekondičních pobytů pro postižené spoluobčany z celé České republiky. Tyto pobyty se pořádají od dubna do října v Hotelu Sumó (viz obr. 3). Postupem času dochází ke zvyšování členů v oddílu sumó příchodem juniorů, juniorek, ale i seniorů. Pro další rozvoj mládežnické části by oddíl potřeboval získat vhodné vybavení pro zápas sumó. Oddíl postrádá nejnutnější vybavení a to bederní pás – mawaši (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009).



**Obr. 3:** Hotel Sumo (*Zdroj: vlastní*)

### **Odbor všestrannosti**

Odbor všestrannosti nabízí cvičení pro ženy jako aerobik, jóga, kondiční cvičení, zdravotní tělesná výchova a cvičení na míčích. T. J. Sokol také pořádá cvičení rodičů s dětmi a předškolního žactva. Cvičení jógy probíhá jednou týdně a to ve středu. Jóga je vhodná pro všechny věkové skupiny, pro začátečníky powerjógy a hlavně pro osoby, které chtějí s jógou začít a udělat něco pro svůj zdravý životní styl (T.J. Sokol Jilemnice [online], 2011).

Oddíl sportovní gymnastiky se zrodil v roce 1990, a však v roce 2006 byla činnost oddílu ukončena. Oddíl byl v roce 1993 zaregistrován u České gymnastické federace a děvčata se mohla účastnit závodů a poměřit získané dovednosti s jinými děvčaty. Oddílem prošlo mnoho cvičenek ve věku od 6 do 15 let. Gymnastky byly chloubou jilemnické jednoty, byly zvány i jinými jednotami při příležitostech jejich výročí, své umění předváděly na školních besídkách, dětských karnevalech a na jiných akcích. Je velká škoda, že činnost oddílu byla ukončena (Tělocvičná jednota Sokol Jilemnice, 2009).

### 1.4.3 Sportovní centrum

Na základě Zřizovací listiny dne 15. února 1999 bylo založeno Sportovní centrum, které je příspěvkovou organizací Města Jilemnice. Ředitelem Sportovního centra je Bc. Jaroslav Horning. Funkcí organizace je zabezpečení záležitostí, které se týkají zajištění služeb v oblasti tělovýchovy a sportu. Hlavní činností Sportovního centra je spravování tělovýchovných a sportovních zařízení města a zajištění plavecké výuky ve školách (Sportovní centrum Jilemnice [online], 2005).

#### Plavecký bazén

Krytý plavecký bazén se čtyřmi plaveckými dráhami dlouhými 25 m s proměnnou hloubkou 1–1,5 m se nachází na Tyršově náměstí v Jilemnici (viz obr. 4, 5). V krytém komplexu se také nachází dětský bazének (brouzdaliště) obdélníkového tvaru 8 x 6 m, s proměnnou hloubkou 0,36–0,56 m. Uprostřed dětského bazénku se nachází vodní chrlič. Bazén nabízí několik zajímavých aktivit jako je NUDI plavání a plavání při intimním osvětlení svíček, vodní aerobic, kurzy plavání dětí ve věku 3–7 let, plavání kojenců a batolat a výuku dospělých neplavců. Bazén též nabízí kondiční plavání, kdy je část bazénu vyhrazena výhradně pro závodní plavce a zbytek je určen veřejnosti. Výuku dětí z MŠ a ZŠ zajišťuje zdejší plavecká škola. Každý cvičitel plavání je odborně kvalifikovaný k zastávání své funkce. Krytý plavecký bazén je mimo letní prázdniny po celý rok otevřen od pondělí do neděle (Sportovní centrum Jilemnice [online], 2005).



**Obr. 4:** Budova bazénu (Zdroj: vlastní)

Součástí komplexu je také sauna s ochlazovacím bazénem a colorterapií. V areálu se také nachází restaurace, kde se můžeme dostatečně posílit na další sportovní vyžití, a kadeřnictví, ve kterém se můžeme nechat zkrášlit. V areálu působí Bike Fit Club Jilemnice, který nabízí jízdu na stacionárním kole tzv. spinning. Plavecký bazén je nejdůležitějším střediskem Sportovního centra, nechybí tudíž ani možnost parkování před budovou (Sportovní centrum Jilemnice [online], 2005).



**Obr. 5:** Budova bazénu z boku (Zdroj: vlastní)

V budoucnosti by organizace chtěla rozšířit nabídku poskytovaných služeb v plaveckém areálu. K přilákání většího množství návštěvníků by mělo posloužit postupné vybudování wellness centra, jehož součástí by měla být solno-jodová jeskyně, solárium, infrakabina a masérské služby. Ke spokojenosti návštěvníků a k prodloužení doby jejich pobytu v bazénu, by organizace ráda umístila jednu parní kabinu do prostor u plaveckého a dětského bazénu, čímž by došlo k menšímu ztraktivnění služeb pro klienty, kteří si přijdou zaplavat do bazénu (Hornig, 2008).

Plavecký bazén je ohrožen dvěma faktory, jedním jsou nestálé počty dětí ve školách a tím měnící se výnosy a druhým faktorem jsou neustále rostoucí ceny za dopravu do bazénu a zpět, kterou musí dojíždějící školy platit. Díky tomu plavecký bazén obtížněji uzavírá smlouvy se vzdálenějšími školkami a školami (Hornig, 2008).



## Sportovní hala

Slavnostní otevření haly proběhlo 6. prosince 2007. Sportovní hala se nachází v Jilemnici, v Metyšově ulici, naproti nemocnici (viz obr. 6). Aby hala mohla řádně a bezpečně sloužit svému účelu hned od počátku a ke spokojenosti provozovatele i návštěvníků, byla za přispění zřizovatele vybavena veškerým potřebným sportovním náčiním. V hale se nacházejí dva velké sportovní sály (velký a malý) určené na míčové hry – sálová kopaná, florbal, házená, tři volejbalová hřiště, dvě hřiště na basketbal, tenisový kurt a badminton. Velký sál má rozměry 40 x 20 m a menší sál 20 x 14 m. Samostatná místnost se dvěma stoly na stolní tenis se nachází v prvním patře. Hala nabízí k dispozici florbalové mantinely, šest šaten se sprchami a další nezbytné zázemí. Na všechny nabízené sporty je možné si potřebné vybavení vypůjčit na recepci. V hale se nachází občerstvení a hlediště pro 90 sedících diváků (Sportovní centrum Jilemnice [online], 2005).



**Obr. 6:** Sportovní hala (*Zdroj: vlastní*)

Provoz haly je rozdělen na dvě části. První tvoří výuka tělesné výchovy jilemnických škol a druhou v co největší míře tvoří využití veřejností a sportovních oddílů. Jilemnické základní školy mohou využívat halu, od pondělí do pátku v čase od 7.50 do 16.00 hod., zdarma. V čase mimo tuto školní dobu mohou halu využívat ostatní skupiny a organizace za úplatu dle ceníku. Hala, zejména v období letních



prázdnin, kdy jsou její kapacity využívány méně než po zbytek roku, nabízí také možnost konání tréninkových kempů a soustředění. V hale se konalo soustředění házenkářek (DHC Slavie Praha, Sokol Kobylisy), badmintonistů (TJ Slovan Vesec Liberec), basketbalistek (TJ Sokol Nová Paka a reprezentační družstvo ČR kadetek do 16 let), futsalového reprezentačního družstva ČR muži do 21 let, florbalistů (FK Brandýs n./Labem) a florbalistek (UHC Sparkasse Weissnfels Chemnitz (D)) aj. Sportovní hale nabízí mimo jiné i vyplétací servis raket (Hornig, 2008).

### **Sportovní stadion**

Sportovní stadion se nachází ve Sportovní ulici. Součástí sportovního stadionu je fotbalové hřiště, atletická dráha (viz obr. 7), dva tenisové kurty, dva volejbalové kurty, víceúčelové hřiště s umělým povrchem a kluziště. Veřejnost má možnost za řádnou úplatu bez omezení využívat sportovní stadion (Sportovní centrum Jilemnice [online], 2005, Hornig, 2008).



**Obr. 7:** Sportovní stadion (*Zdroj: vlastní*)

Údržba travnatého fotbalového hřiště a jeho okolí představuje největší položku z hlediska vynaložených investic Sportovního centra. V roce 2007 se plánovalo pokračování rekonstrukce areálu, vybudování vhodné plochy pro instalaci laminátových mantinelů v areálu stadionu, které by zůstávaly na ploše celoročně, ale bohužel Sportovní centrum neobdrželo dotaci. Plocha s laminátovými mantinely by mimo zimní období byla volně přístupná veřejnosti, s možným využitím např. na skateboard, florbal,

v zimě by sloužila jako přírodní kluziště. Za poslední čtyři roky se rozsah služeb a komfort v areálu zvýšil. Sportovní organizace by v budoucnosti chtěla vybudovat nové oplocení sportovního areálu a park v jeho okolí (Sportovní centrum Jilemnice [online], 2005, Hornig, 2008).

Fotbalové hřiště je převážně využíváno Sportovním klubem Jilemnice pro fotbalové tréninky mladších a starších žáků. Běžecový ovál s umělým povrchem a s pěti atletickými drahami dlouhými 333 m je využíván školami pro výuku atletiky. Nejznámější událostí na atletickém oválu je Zátopkova štafeta, kdy žáci základních z Jilemnice a okolí bojí ve štafetách 42 x 1 km + 195 m s časem Emila Zátopka na maratonské trati.

Stadion má rovněž dva volejbalové (viz obr. 8) a tři tenisové kurty, které se nacházejí společně minigolfovým hřištěm za atletickým stadionem (viz obr. 9). Kvůli zamítnuté dotaci v roce 2007 nemohlo Sportovní centrum provést kompletní rekonstrukci antukových kurtů, která je vzhledem ke stáří a stavu kurtů zapotřebí. Sportovní centrum společně s TJ Jilemnice se již několik let snaží získat dotaci od MŠMT na rekonstrukci (oprava volejbalových kurtů a vybudování nového zázemí). Na jaře roku 2007 byly na tenisových kurtech provedeny některé drobné úpravy, ale především došlo k velké úpravě antukového povrchu a k výměně čtyř stojanů na síť (Sportovní centrum Jilemnice [online], 2005).



**Obr. 8:** Volejbalové kurty (*Zdroj: vlastní*)

Na tenisových kurtech působí celkem tři tenisové školy, které se zaměřují na výchovu tenisové mládeže. Ani jedna škola není z Jilemnice, avšak jilemničtí zájemci mají možnost se do výuky přihlásit, zdokonalit se v tenisovém sportu a získat jeho základy (Sportovní centrum Jilemnice [online], 2005).



**Obr. 9:** Minigolfové hřiště (*Zdroj: vlastní*)

V prostředí stadionu se rovněž nachází víceúčelové hřiště s umělým povrchem a umělým osvětlením (viz obr. 10). Víceúčelové hřiště má obrovskou východu, jelikož lze na něm hrát téměř jakýkoliv sport od tenisu, nohejbalu, fotbalu, volejbalu, házené až po badminton a jiné hry.



**Obr. 10:** Víceúčelové hřiště (*Zdroj: vlastní*)

V areálu stadionu se mimo jiné nachází staré basketbalové hřiště (viz obr. 11), v zimním období využíváno jako přírodní kluziště, které je velmi závislé na počasí. Zima v roce 2007 milovníkům bruslení nepřála, jelikož nebyly vhodné povětrnostní podmínky, kluziště nebylo tohoto roku provozováno. V budoucnu Sportovní centrum společně s TJ Jilemnice počítá s úpravou asfaltu na zdejším kluzišti a s osazením laminátových mantinelů na asfaltovou plochu. Mimo zimu by byla plocha volně přístupná veřejnosti a mohla by fungovat např. jako skatepark apod. (Hornig, 2008).



**Obr. 11:** Staré basketbalové hřiště (Zdroj: vlastní)

### **Lyžařský vlek**

I v našich podmínkách se dá lyžařský vlek velice dobře provozovat, ale podmínkou je dostatečné technické a materiální zabezpečení, tím se převážně myslí zasněžovací systém, rolba a odbavovací systém, tedy terminál a vlek. Lyžařský vlek Kozinec se nachází v Hrabačově, necelý jeden kilometr od Jilemnice. Skiareál Kozinec nabízí moderní lyžařský vlek, dvě 500 m dlouhé, krásně široké sjezdovky mírné obtížnosti, snow fun park se zajímavými skoky, večerní lyžování a mimo jiné nabízí lyžařskou školu a školičku pro úplné začátečníky či méně zdatné lyžaře. Lyžařský vlek Kozinec byl Sportovním centrem pronajat firmě Snowhill, s.r.o., což městu pomohlo vyřešit problémy s finančním zabezpečením vleku. Firma Snowhill dala možnost fungování areálu i do budoucna, hlavně se zasloužila o jeho rozkvět (Hornig, 2008).



## Koupaliště

Přírodní koupaliště o rozměrech 62 x 23 m se nachází v klidné části města poblíž lesa. Nádrž byla vybudována někdy v roce 1942 za účelem plavení koní. Po dlouhý čas byla tato vodní nádrž využívána jako přírodní koupaliště. Avšak mnoho věcí se za tu dobu změnilo a areál za daných podmínek nešlo dál bezpečně a kvalitně provozovat, proto přírodní koupaliště v Jilmu bylo ze závažných důvodů v roce 2007 uzavřeno a nadále je neprovozováno (viz obrázek 12, 13), (Sportovní centrum Jilemnice [online], 2005, Hornig, 2008).



**Obr. 12:** Poloha přírodního koupaliště



**Obr. 13:** Zarostlé přírodního koupaliště

Jedním z hlavních důvodů, který přispěl u rozhodnutí uzavřít koupaliště, byla odpovídající kvalita vody ke koupání. Plavecká zařízení se řídí Vyhláškou 135/2004 Sb., která přesně vymezuje požadavky na kvalitu vody, její kontrolu a hodnocení. Voda do nádrže je jímána z řeky Jizerky, proto Sportovní centrum nemohlo zaručit dodržení jakosti vody dle Vyhlášky a přírodní koupaliště muselo pro veřejnost uzavřít. Dalším argumentem, který přispěl k uzavření koupaliště, bylo ostatní vybavení areálu (např. převlékárny, toalety, sprchy), které opět nevyhovovalo požadavkům Vyhlášky. Určitý podíl na uzavření koupaliště měla i ekonomická stránka. Způsob napouštění zdrojové vody, která je hnána dvěma čerpadly z Hrabačova – Jizerky (přivaděč byl vybudován v roce 1984), je značně po finanční stránce náročný. Nádrž koupaliště není správně stavěná a značné množství vody se prosakováním ztrácí přímo v ní (Sportovní centrum Jilemnice [online], 2005, Hornig, 2008).

V budoucnosti se se znovuotevřením přírodního koupaliště moc nepočítá, jelikož je potřeba celková rekonstrukce vodní nádrže, dále je potřeba vyřešit způsob čerpání vody z Hrabačova – Jizerky a zařídit vhodné sociální zázemí – toalety, převlékárny aj. Sportovní centrum by uvítalo vniknutí soukromého investora společně s potenciálním provozovatelem zrekonstruovaného areálu (Hornig, 2008).

### **TJ Jilemnice kuželky**

Sportovní centrum zve příznivce kuželkářského sportu do oddílu TJ Jilemnice, který nabízí automatickou dvoudráhu. Oddíl kuželek má tři družstva dospělých a jedno družstvo dorostu. Východočeskou divizi hraje družstvo A, družstvo B hraje východočeský přebor skupinu A a třetí oddíl tedy družstvo C hraje východočeskou soutěž skupinu A. Družstvo dorostu hraje II. ligu dorostu – Východní Čechy skupinu A. Mistrovská utkání se hrají ve čtvrtek, pátek a v neděli na jilemnické kuželně (Sportovní centrum Jilemnice [online], 2005).

#### 1.4.4 Ostatní jilemnické organizace

Mezi další velmi známé jilemnické sportovní organizace patří **OK Jilemnice** – klub orientačních sportů, který je zaměřen na orientační běh (OB), lyžařský orientační běh (LOB) a na orientační závody na horských kolech (MTBO – mountain bike orienteering). **Klub biatlonu Jilemnice** pracuje již od svého počátku převážně s mládeží. Od roku 2000 patří Klub biatlonu Jilemnice k jednomu ze tří sportovních center mládeže biatlonu v ČR. V současné době má klub 26 členů. Všichni sportovci, kteří působí v klubu, jsou studenty Sportovního gymnázii nebo žáci sportovních tříd při ZŠ Komenského v Jilemnici (KB Jilemnice [online], 2005, OK Jilemnice [online], 2007).

**Okinawské karate** je druh bojového sportu, který používali Okinawané k sebeobraně. V Jilemnici se vyučuje od podzimu roku 1994 v prostorách tělocvičny ZŠ J. Harracha, v letošním roce navštěvuje karate 36 lidí (RBKA [online], 2011).

**Taneční skupina Paul Dance** působí v Jilemnici od roku 1997 a dělí se na několik skupin. Skupina Paul-Dance Hadi je určena pro nejmladší děti ve věku od 5 do 11 let a dělí se na mladší (Minihadi) 5–7 let a starší (Hadi) 8–11 let. Děti se učí zejména základním tanečním dovednostem a jednoduchým choreografiím. Paul Dance Junior je určen dětem od 12 do 14 let, rozvíjejí náročnější taneční techniky a složitější choreografie. Paul-Dance Street Dancers se věnuje zejména Hip - Hop formacím a Jazz dance formacím a to v Hlavní věkové kategorii. Ladies a Hlavní věkovou skupinu Paul Dance tvoří nejstarší členové a všichni se věnují plesovým formacím. Taneční skupina Paul Dance měla k 1. lednu 2011 130 členů (Paul Dance [online], 2009).

**Skautské středisko „JILM“** je jedním z nejpočetnějších sdružení v Jilemnici, v současné době má cca 150 registrovaných členů, z toho cca 100 registrovaných dětí do 18 let. Základní činností skautského střediska jsou pravidelné družinové schůzky (6–8 dětí) konané jednou za týden. Na každou schůzku si vedoucí připravuje ve svém volném čase pestrý program. Oddíly pořádají jednou za měsíc víkendové akce, kde se děti učí dalším dovednostem a ověřují si v praxi, co se naučily. Posláním skautského střediska je podporovat rozvoj osobnosti dětí a mládeže. Středisko má několik oddílů, oddíl s názvem Dvojka se dělí na smíšenou družinu předškoláků Piškoti

(dívky a chlapci ve věku 4–6 let), vlčata (chlapci ve věku 7–10 let) a na družinu skautů (chlapci ve věku 11–14 let). Třetí oddíl jilemnického střediska JILM je křesťanským oddílem se zdůrazněnou náboženskou výchovou, v oddíle jsou chlapci i děvčata, opět dělena do družin vlčat, světlušek, skautů a skautek. Čtvrtý oddíl nese název Roverský oddíl a sdružuje dospívající chlapce a dívky, kteří již prošli skautskou výchovou a odrostli skautskému věku, počet členů v tomto oddílu se pohybuje okolo patnácti. Šestý oddíl s názvem Modrý kvítek je dívčím oddílem pro světlušky (7–10 let) a skautky (10–14 let). Sedmý oddíl s názvem Hřibata se skládá z několika světlušek (6–10 let), skautek (11–14 let) a rangers (15–17 let), má zhruba 15 členů. Osmý oddíl s názvem Rytíři je zaměřen na práci se staršími rovery a rangem, tedy s mládeží od 20 let. Oddíl klade důraz na křesťanskou výchovu a duchovní honory, má cca 14 členů a spolupracuje se třetím oddílem, který je podobně zaměřen (Skautské středisko JILM Jilemnice [online], 2011).

V Jilemnici též působí **Junák – 40. oddíl Jestřáb Jilemnice**, který má tři družiny s názvy Roveři, tvoří ji sedm členů, Netopýři a Šedá šestka-Vlčata, obě družiny tvoří šest členů (Junák – 40. oddíl Jestřáb Jilemnice [online], 2011).

**Základní umělecká škola** (dále ZUŠ) byla založena 1. října 1954, nejdříve působila v ZŠ Harracha, v roce 1976 se přestěhovala do zakoupené rodinné vily, kde začala fungovat od 5. září 1982 a působí zde do dneška. Délka studia na ZUŠ je celkem 11 let, sedm let základní studium I. stupeň a čtyři roky základní studium II. stupeň. ZUŠ nabízí hudební, výtvarné a taneční obory. V hudebním oboru mají žáci možnost hrát na klavír, housle, klarinet, příčnou flétnu, saxofon, zobcovou flétnu, kytaru, akordeon, bicí nástroje a dále se vyučuje sólový zpěv, pěvecký sbor a přípravná hudební výchova a hudební nauka. Dětský sbor Sedmihlásek působí při ZUŠ od roku 2008. Dětský sbor se dělí na kategorie s názvy Broučci (přípravné oddělení určené pro předškolní děti od 5 let), Včeličky (přípravné oddělení pro děti od 6 do 9 let) a Sedmihlásek (hlavní sbor je určen dětem od 10 let od 18 let), v těchto třech sborech zpívá asi 60 dětí. Ve výtvarném oboru se vyučuje kresba, malba, grafika, keramika a lidová řemesla, žáci během školního roku projdou všemi těmito výtvarnými obory. Taneční obor navštěvují převážně děvčata, která se v tomto oboru zaměřují na taneční



přípravu, praxi a základy klasického, lidového a moderního tance (ZUŠ Jilemnice [online], 2011).

**Centrum mládeže** bylo v Jilemnici otevřeno 13. října 2010 a nachází se v podkroví nově zrekonstruovaného bývalého pivovaru, sousedí s muzeem a rozsáhlým parkem. Centrum mládeže nabízí prostor pro neformální setkávání a trávení volného času, prostory mohou děti a mládež využívat podle své potřeby ke hrám, psaní úkolů, kreslení a podobně. Podkroví je vybaveno koutem s časopisy pro čtenáře, stoly na kreslení se všemi materiály potřebnými k malování a kreslení, děti si zde mohou zahrát stolní fotbal, společenskou hru či zde mohou jen konverzovat, neboť míst k sezení tu je dostatek, od sedacích souprav, přes elastické míče až po sedací polštáře. Do budoucna centrum plánuje zavést počítače s internetem zdarma, pořádat přednášky, zážitkové hry i akce preventivního charakteru. Jako novinka, zde začíná působit poradenské centrum pro děti a mládež (Centrum mládeže v Jilemnici [online], 2011).

**Vavřineček** je společenství mladých lidí z Jilemnicka, které spojuje víra v Boha. Mladí lidé se scházejí na pravidelném setkání, ale také společně jezdí na výlety, plesy a poutě. Jejich cílem je spřátelit se a poznat kamarády i z jiných farností v okolí, proto pořádají různé zajímavé akce a přednášky. V závěru školního roku pořádají táborák pro celou farnost (Válek [online], 2011).

## **1.5 Vznik a vývoj sportovních organizací v okolí Jilemnice**

Nejenom samotná Jilemnice, ale i obce v okolí nabízejí širokou škálu možností, jak aktivně využívat volný čas.

### **1.5.1 Tělovýchovná jednota Sokol**

**Tělovýchovná jednota Sokol Čistá u Horek** byla založena 2. února 1898. V období druhé světové války při TJ Sokol začal působit sportovní fotbalový oddíl. Po válce se tělovýchova ještě více rozvíjela a v horní části obce byl vybudován lyžařský skokanský můstek, kde se první závody konaly v roce 1947. Závody v běhu a ve skoku

na lyžích se v Čisté konaly dvakrát za zimu a účastnili se jich závodníci z širokého okolí. Na čisteckém můstku skákal i pozdější úspěšný československý reprezentant ve skoku na lyžích Zdeněk Remza. Postupem času zájem o tento sport upadl a v 90. letech 20. století byl můstek pro špatný technický stav odstraněn (Čistá u Horek [online], 2011).

Při tělovýchovné jednotě mimo základního cvičení byly založeny i sportovní oddíly lyžování, kopané, volejbalu a turistiky. V roce 1959 byla dostavěna dlouho očekávaná budova tělocvičny, která se stala i budovou kulturního a společenského centra. Pro pravidelnou tělesnou výchovu začala tělocvičnu využívat i místní škola. Sportovní život byl v obci Čisté velmi pestrý, v letech 1955–85 byly prováděny pravidelné nácvičky na spartakiády. V 70. letech 20. století vznikl nohejbalový oddíl, který má od roku 1980 až do současnosti dobré sportovní výsledky (Čistá u Horek [online], 2011).

V současnosti je v sokolovně prováděna pravidelná tělesná výchova ve složkách od cvičení rodičů s dětmi, přes žactvo až po muže i ženy. Sportovci se starají o antukový tenisový kurt a hřiště na malou kopanou v centru obce. Sokol pořádá turnaje v tenisu i nohejbale a tradičním turnajem je pouťový turnaj v malé kopané (Čistá u Horek [online], 2011).

**TJ Sokol Horní Branná** vznikla v roce 1895 a v červenci o rok později se branští Sokolové účastnili prvního veřejného cvičení v Jilemnicích. Roku 1899 měla tělovýchovná jednota 109 členů. V roce 1900 se konal v Praze IV. všesokolský slet, jehož se z Horní Branné zúčastnilo 20 mužů. V září roku 1905 byl na žádost 20 branských dívek ustaven ženský odbor a ke konci téhož roku měla jednota 146 členů. Odbor lyžařský vznikl v tělovýchovné jednotě roku 1910. Za první světové války bylo z branské jednoty odvedeno 42 mužů, činnost jednoty byla za války úplně ochromena. Stavba sokolovny byla dokončena roku 1929. V roce 1932 v tělovýchovné jednotě pracoval odbor lyžařský, pěvecký, dramatický, hospodářský a stavební. Avšak v roce 1941 s okamžitou platností byla činnost TJ Sokol v Horní Branné zastavena a spolkové jmění zabaveno. Se cvičením se opět začalo krátce po revoluci (Obec Horní Branná [online], 2006).

V současnosti má TJ Sokol Horní Branná 135 členů navštěvující oddíl všestrannosti a sportovní oddíl lyžování a stolního tenisu (Česká Obec Sokolská [online], 2007).

**TJ Sokol Kruh u Jilemnice** byla založena roku 1902 a nyní má 91 členů. Sokol má dva oddíly a to oddíl kopané a oddíl všestrannosti. Oddíl kopané vznikl při sokolu roku 1938 a nyní má 25 členů v mužském a dorosteneckém týmu. Oddíl kopané každoročně pořádá akce pro děti (dětský karneval, pálení čarodějnic, dětský den), je také pořadatelem bleskového turnaje o putovní pohár Obce Kruh. Sokol každoročně pořádá pochod Hanče a Vrbaty (Kruh [online], 2011).

**TJ Sokol Martinice** má 78 členů ve třech oddílech – oddíl kopané, oddíl nohejbalu a oddíl všestrannosti. Snahou sokola je zapojit mládež z Martinic a všechny příznivce sportu do sportovní činnosti. Sokol spravuje fotbalové hřiště, volejbalový kurt a v zimě kluziště. Oddíly fotbalu a nohejbalu pořádají turnaje pro místní obyvatele. Oddíl všestrannosti nabízí cvičení v sokolovně (cvičení žen, mladších a starších žáků a mužů), (Martinice v Krkonoších [online], 2011).

**TJ Sokol Mříčná** vznikla v roce 1892, místní jednota vynikala vysokou úrovní ve cvičení gymnastiky a nářadového tělocviku. V Sokolské jednotě cvičily všechny věkové kategorie (žáci, dorost i dospělí). Sokol měl také oddíl lyžařský, avšak roku 1950 byla činnost jednoty omezena pouze na míčové hry (Mříčná.cz [online], 2011).

Po roce 1950 se činnost zdejší jednoty omezila pouze na míčové hry. Rozkvětu se sokol dočkal v roce 1915, kdy získal louku (nesoucí od té doby název Sokolská louka). Pozemek sloužil jako hřiště a cvičiště, byl i vhodným místem pro umístění plánované stavby sokolovny ve středu obce. Na stavbu sokolovny však nebylo dostatek financí, a tak se Mříčná dočkala vlastní sokolovny až po koupi Lidového domu. V roce 1961 bylo vybudováno fotbalové hřiště s kabinami a v roce 1964 byla zahájena výstavba koupaliště. Koupaliště bylo slavnostně otevřeno 21. července 1968 (Mříčná.cz [online], 2011).

**TJ Sokol Paseky nad Jizerou** byla založena v roce 1896. V roce 1936 se členové Sokola rozhodli pro stavbu sokolovny, slavnostní otevření sokolovny se konalo v roce 1938. V sokolovně cvičili žáci, dorostenci i dospělí, upravený prostor u sokolovny sloužil jako cvičiště, ale také i jako hřiště na fotbal a volejbal. Pro děti členové Sokola pořádali večírky, besídky a bohatý kulturní program. Jelikož sokolovna byla pro kulturní programy malá, vybudovali sokolové přírodní divadlo v lesíku u sokolovny. Sokol roku 1952 pořádal týdenní festival hudby a divadla. Sokolovna ve stylu krkonošských horských bud byla v roce 1967 zničena požárem (Hladík [online], 2011).

V současné době má TJ Sokol 109 členů v oddílu všestrannosti, aktivní členy jednoty tvoří tři skupiny (starší ženy, mladší ženy a děti). Starší ženy se scházejí jednou týdně a každoročně pořádají různé akce. Mladší ženy cvičí dvakrát týdně v Jablonci nad Jizerou a organizují výlety a letní tábory pro děti. V roce 2000 členové TJ Sokol obnovili tradici lyžařských závodů s názvem Prdecká lyže (Hladík [online], 2011).

**TJ Sokol Poniklá** sdružuje 124 členů navštěvující oddíl všestrannosti, sportovní oddíl či divadelní soubor. Do sokolovny si chodí ponikelští občané zahrát volejbal, stolní tenis, florbal a badminton. Juniorky využívají sokolovnu pro trénink aerobiku, ženy a děti ze Sboru dobrovolných hasičů k tréninku a ponikelské ženy k tréninku volejbalu. Při TJ Sokol Poniklá působí sokolský ochotnický divadelní spolek s názvem J.J. Kolár (Harcuba [online], 2011).

**TJ Sokol Roztoky u Jilemnice** vznikla 14. března 1991. Při Sokolu působí tři oddíly – oddíl kopané, oddíl odbíjené a hokejový klub. Oddíl kopané má dvě družstva (muži a žáci), oddíl odbíjené pořádá každoročně turnaj smíšených družstev. Hokejový klub Sokol Roztoky (H.C. Sokol Roztoky) má 21 členů, na tréninky dojíždí za zimní stadion do Lomnice či Nové Paky (Obec Roztoky u Jilemnice [online], 2004).

**TJ Sokol Víchová nad Jizerou** vznikla v roce 1894 a v současné době má zhruba 110 členů, kteří jsou zařazeni do oddílů kopané, všestrannosti, šachu, odbíjené, stolního tenisu a lyžování. Mistrovských soutěží se účastní v kopané, stolním tenisu a šachu. Ostatní oddíly provozují svoji činnost na neorganizované úrovni. TJ Sokol kromě

pravidelných aktivit oddílů pořádá dětské lyžařské závody, pálení čarodějnic, fotbalový turnaj starých gard s názvem Memoriál Ladislava Fišery, přejezd Krkonoš a Jizerských hor s názvem Víchovské cyklotoulání a turnaj v odbíjené smíšených neregistrovaných družstev s názvem Víchovský drn. Součástí TJ je také ochotnický divadelní spolek, který v současné době nenacvičuje žádné představení, ale zajišťuje hostování divadelních spolků z okolí (Obec Víchová nad Jizerou [online], 2005).

**TJ Sokol Horka u Staré Paky** má pouze fotbalový oddíl složený z mužského a dorosteneckého družstva. Sokolovna je jinak využívána veřejností – konání oslav, cvičení žen, které se schází každé pondělí a Klubem seniorů (Horka u Staré Paky [online], 2005).

**TJ Sokol Studenec** nabízí oddíl lyžování, který má 13 členů, a oddíl všestrannosti, který zajišťuje cvičení pro nejmladší žactvo, rodiče s dětmi, starší ženy, dále nabízí zdravotní cvičení, cvičení s míči a pilates (Tělocvičná jednota SOKOL Studenec [online], 2011).

**TJ Sokol Benecko** má 11 členů a kromě oddílu všestrannosti zde působí divadelní soubor a **TJ Sokol Peřimov** má pouze 10 členů (Česká Obec Sokolská [online], 2007).

### 1.5.2 Požární sport – Sbor dobrovolných hasičů

Požární sport (někdy také hasičský sport) je oblast sportu, která úzce souvisí s hasičskými jednotkami zvláště se sbory dobrovolných hasičů. O rozvoj požárního sportu se zasloužil bývalý náčelník Hlavní správy požární ochrany ČR Pavel Stoklásek v roce 1967, který přivezl do naší republiky větší poznatky z bývalého Sovětského svazu, kde tento sport hasiči prováděli již od roku 1937 (Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [online], 2010).

Cílem požárního sportu je především zvyšování obratnosti, fyzické zdatnosti a rychlosti hasičů, potřebné pro jejich výkon při zásahu v místě mimořádné události. Požárnímu sportu se v České republice věnuje na 7 000 týmů všech kategorií

a věkových skupin, soutěží se v kategoriích muže, ženy, dorost a mladí hasiči. Soutěží se zúčastňují jak členové dobrovolných hasičských sborů, tak i profesionální hasiči. Mezi disciplíny požárního sportu se řadí běh na 100 m s překážkami, štafeta 4x100 m s překážkami, požární útok a výstup do 4. podlaží cvičné věže (Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [online], 2010).

Nejrozšířenější disciplínou požárního sportu mladých hasičů je požární útok, který spočívá v tom, že za pomoci savic, sacího koše, čerpadla, hadic, proudnic a rozdělovače musí družstvo utvořit dva útočné proudy a dopravit vodu do dvou terčíků vzdálených obvykle 90 metrů od „základny“. Po nastříkání 10 litrů vody nebo po shození signalizačního zařízení se zastaví časomíra a je určen čas závodníků. V požárním útoku soutěží sedm členů. (Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [online], 2010).

**Sbor dobrovolných hasičů (dále SDH) v Bukovině u Čisté** byl založen 19. června 1887. SDH v Bukovině u Čisté je zařazen do integrovaného záchranného systému okresu Semily. V současné době sbor čítá celkem 82 členů. Z toho 52 mužů, 16 žen a 14 dětí (Bukovina u Čisté [online], 2011).

**SDH Čistá u Horek** vznikl v roce 1879, celý sbor má v současnosti 105 členů. V roce 2003 vzniklo ženské družstvo, které se okamžitě začalo účastnit soutěží a aktivní práce ve sboru. Hasiči se věnují i práci s mládeží, vedou dva kroužky mladých hasičů a jeden dorostenek, kroužky navštěvuje kolem 30 dětí. Součástí SDH je volejbalová sekce, která vznikla na podzim roku 2005. Volejbalové tréninky se konají každé úterý v tělocvičně, schází se 12–18 zájemců o odbíjenou. Pod hlavičkou SDH vznikl roku 2007 ochotnický divadelní soubor Floriánek (Čistá u Horek [online], 2011).

**SDH Poniklá** byl založen v roce 1884, kdy hasiči nosili blůzy z hnědého sukna s lesklými kovovými knoflíky přiléhajícími těsně k tělu a koženou přilbu s lesklým kovovým hřebem. V roce 1946 začaly ve sboru ženy a od roku 1954 se ve sboru soustavně pracuje s mládeží, ze začátku jen s chlapci, později s dívkami. Od roku 1959 je spolupráce přenášena na pionýrskou organizaci. Od roku 1972 se družstva žáků zapojují do soutěže s názvem Plamen. V roce 1989 byla postavena chata pro činnost

mládeže a nová požární nádrž u školy, v roce 1987 bylo postaveno koupaliště. Výstavba nové hasičské zbrojnice se konala v letech 1989–1992, nová běžecká dráha a základna pro požární útok byla na fotbalovém hřišti vybudována v letech 1999–2000 (SDH Poniklá [online], 2010).

SDH má v současnosti v dospělých soutěžních týmech 23 členů a 44 členů v mládežnických týmech (SDH Poniklá [online], 2010).

**SDH Kruh u Jilemnice** byl v obci založen roku 1988 a má 64 členů. SDH je v obci velmi činný, každoročně hasiči pořádají hasičský bál, pouťové posezení a posezení při harmonice (Kruh [online], 2011).

**SDH Martinice v Krkonoších** má v současnosti 96 členů z toho 62 mužů, 19 žen a 15 dětí (Martinice v Krkonoších [online], 2011).

**SDH Nedaříž** byl založen v roce 1902. SDH má tým mužů, žen a dva týmy dětí, tým mladších hasičů má 10 členů a tým straších hasičů 13 členů (Horka u Staré Paky [online], 2005).

**SDH Svojek** byl založen v roce 1882. V současné době má sbor 80 členů. Dobrovolní hasiči každoročně pořádají tradiční hasičský bál, dětský karneval a také zajišťují sběr železného šrotu. Na úseku požárního sportu reprezentují obec družstva mužů, žen a dětí (Svojek [online], 2011).

### 1.5.3 Další možnosti využití volného času v okolních obcích

#### Benecko

Na Benecku vznikla celá řada spolků (Sokol, Orel, Národní jednota severočeská, hasičské sbory), avšak nyní na Benecku existují jen dvě sportovní sdružení Hančův sportovní klub a Sokol Benecko (Obec Benecko [online], 2011).

**Hančův sportovní klub** nabízí oddíl lyžování a oddíl fotbalu. Mužský fotbal vznikl na Benecku roku 1993, kdy se benečtí fotbalisté poprvé zúčastnili okresní

soutěže. Oddíl fotbalu má tým dorostenců, mužů a žen. Tým žen vznikl v roce 2008 a nyní má 25 hráček z blízkého i vzdáleného okolí. Ženy hrají III. ženskou ligu a jsou jediným ženským týmem z okresu Semily (HSK Benecko [online], 2011).

**Ski areál Benecko** je ideální středisko pro děti, začínající lyžaře a snowboardisty. Areál nabízí běžecké, turistické i závodní tratě v celkové délce 15 km. Benecké běžecké tratě jsou napojeny na Špindlerův Mlýn a Horní Mísečky. Ski areál tvoří osm lyžařských vleků a sedm sjezdovek lehké a střední obtížnosti. V areálu se také nachází dvě dráhy o délce 150 m pro snowtubing a snowpark (SKI areál Benecko – Krkonoše [online], 2009).

### Kruh

V obci byl roku 1972 založen **Tenisový klub**, klub má 30 členů a účastní se tenisových turnajů v kategoriích starší žákyně, starší žáci, dorostenky, dorostenci a veteráni (Kruh [online], 2011).

### Poniklá

Obec Poniklá nabízí zájemcům o sport a rekreaci návštěvu koupaliště v Dolích, které se nachází v krásném přírodním prostředí v horní části obce. V zimě je v tomto areálu k dispozici lyžařský vlek, jehož délka činí 790 m. Nejznámější sportovní akcí je v Poniklé silniční běh na úseku Poniklá – Rezek, tento běh je součástí Českého poháru v bězích do vrchu (Harcuba [online], 2011).

### Studenec

**Sportovní klub Studenec** vznikl v roce 1923 a nabízí tři oddíly sportu. Prvním oddílem je fotbal, který se skládá z šesti týmů (mladší přípravek, starší přípravek, starší žáci, dorost, muži A, muži B), druhým oddílem je oddíl orientačních sportů. Třetím oddílem je oddíl alpského lyžování, které zastupuje 13 členů (SK Studenec [online], 2002).

**Orel Studenec** je občanské sdružení sdružující 144 členů. Cílem Orla je výchova mladých lidí a dětí prostřednictvím sportovních a ostatních aktivit. Orel nabízí oddíl stolního tenisu, který navštěvuje 24 členů, a oddíl ženského volejbalu, který má



43 členek v sestavách ženy A, ženy B, juniorky, žákyně a minižákyně (Orel Studenec [online], 2007).

**Tenisový klub Studenec** byl založen v roce 1995 a je nezávislou, dobrovolnou organizací sdružující fyzické popř. právnické osoby za účelem provozování a rozvoje tenisového sportu v obci Studenec a jejím okolí. Klub má 21 členů působících ve třech družstvech – žáci, dospělí veteráni 40–55 let a dospělí veteráni nad 55 let (Tenisový klub Studenec [online], 2011).

### Svojek

Na území obce se nachází dvě sportovní hřiště, žádné z nich nesplňuje podmínky fotbalového hřiště. Jedno hřiště se nachází u mateřské školy v Tampli, druhé hřiště se nachází ve Svojků a je využíváno převážně k míčovým hrám (volejbal, nohejbal apod.). Hřiště se nachází poblíž požární nádrže, která byla využívána donedávna jako koupaliště. V roce 2000 byla nádrž kvůli nezpůsobilosti ke koupání opravena a v současné době opět slouží ke koupání. koupání (Svojek [online], 2011).

## **2 Cíle práce**

### **Hlavní cíl**

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zjistit využívání volného času v Jilemnici a okolí mládeží ve věku 11–18 let se zaměřením na sportovní aktivity.

### **Dílčí cíle**

1. Vytvořit anketu.
2. Provést zmapování okolí – roznos ankety, navštívení sportovních organizací.
3. Zanalyzovat využívání volného času mládeží před rokem 1990 a v současnosti.
4. Zjistit vliv prostředí na volnočasové sportovní aktivity.
5. Zjistit využívání volného času v Jilemnici a okolí mládeží ve věku 11–18 let a navrhnout doporučení pro zlepšení sportovních organizací.

### 3 Metodika práce

Na úvod zpracování byly zařazeny poznatky z prostudované literatury, informace o sportovních organizacích. Dalším krokem bylo shromáždění dat získaných z ankety, vyhodnocení informací a sestavení grafů. Na závěr práce je navrženo doporučení pro zlepšení sportovních organizací.

#### 3.1 Charakteristika souboru

Sledovanou skupinou byli chlapci a děvčata ve věku 11–18 let z 6. až 9. ročníků základních škol a gymnázia a z 1. až 4. ročníků gymnázia a střední odborné školy (viz tab. 1).

Celkovou skupinu tvořilo 726 respondentů, z nichž bylo 391 děvčat a 335 chlapců (viz graf 1, 2). Výzkum byl prováděn na Základní škole (dále ZŠ) ve Studenci, na dvou ZŠ v Jilemnici a na Gymnáziu a Střední odborné škole (dále SOŠ) v Jilemnici. Na SOŠ byl průzkum proveden pouze ve 4. ročníku, jelikož je to poslední dobíhající ročník, ostatní ročníky už nebyly otevřené.

**Tab. 1:** Charakteristika výzkumného souboru

škola	dívky (n)	chlapci (n)	celkem (n)
<b>ZŠ Studenec</b>	55	47	102
<b>ZŠ Komenského</b>	60	78	138
<b>ZŠ Harracha</b>	72	83	155
<b>Gymnázium víceleté (1.O–4.O)</b>	57	37	94
<b>Gymnázium víceleté (5.O–8.O)</b>	59	33	92
<b>Gymnázium čtyřleté</b>	50	32	82
<b>Gymnázium sportovní</b>	33	18	51
<b>Technické lyceum (SOŠ – 4. ročník)</b>	5	7	12
<b>celkem</b>	391	335	726

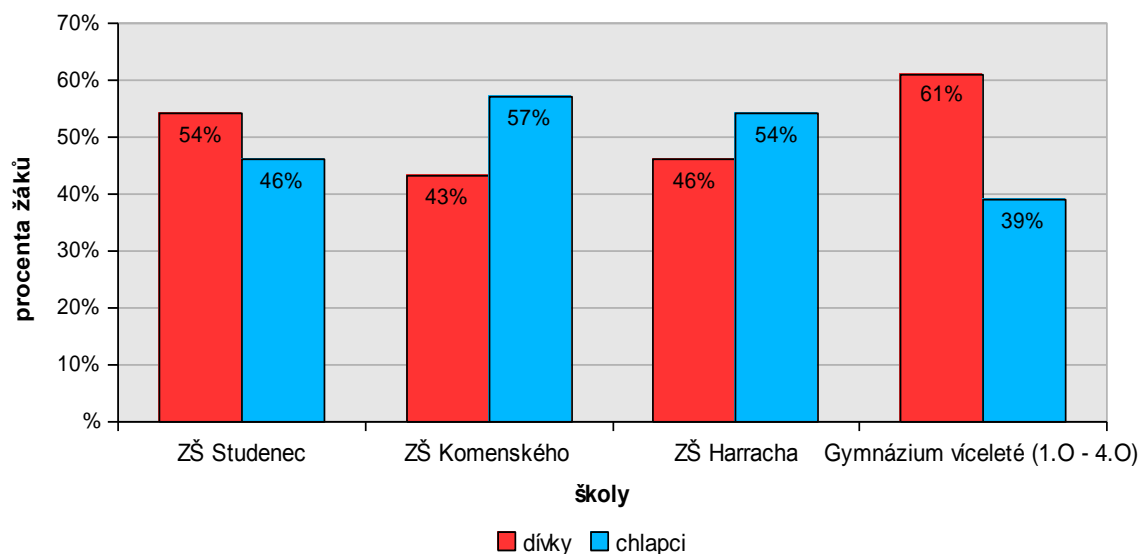
*Vysvětlivky: (n) = počet*

## Seznam škol

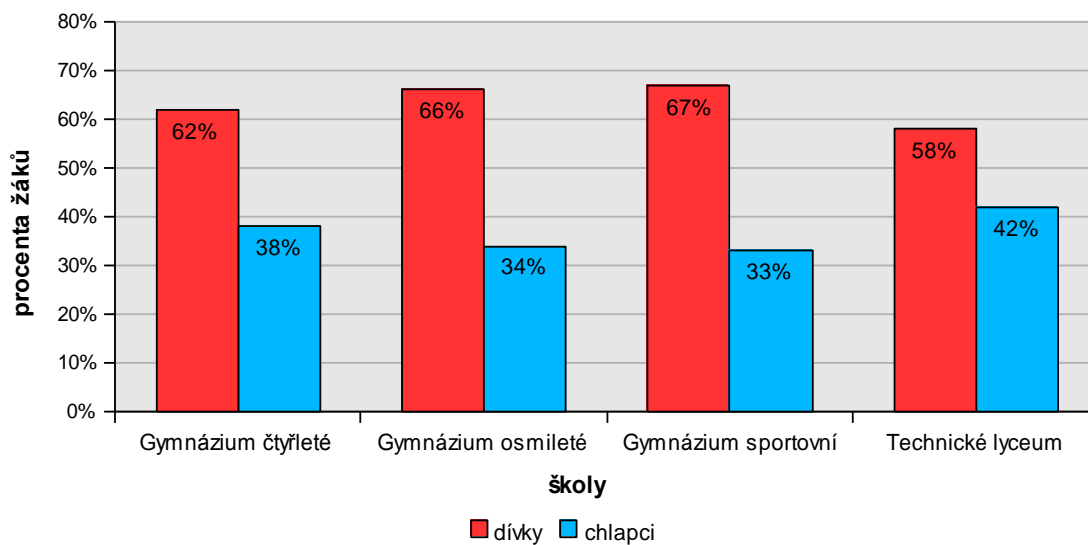
Níže je uveden seznam škol, na kterých proběhlo výzkumné šetření:

- ZŠ Studenec
- ZŠ Komenského, Jilemnice
- ZŠ Harracha, Jilemnice
- Gymnázium a Střední odborná škola, Jilemnice

Následující grafy znázorňují procentuální podíl respondentů v jednotlivých školách.



**Graf 1:** Procentuální podíl žáků (6.–9. ročník)



**Graf 2:** Procentuální podíl studentů (1.–4. ročník)

## 3.2 Charakteristika použité metody

Při výzkumu byla použita anketa, tedy nestandardizovaný dotazník s uzavřenými i otevřenými otázkami. Anketa se řadí mezi kvantitativní výzkumné metody. Pro získání potřebných dat byla použita anketa vlastní struktury (příloha č. 1.), kterou tvořily identifikační údaje, mezi které byl zařazen věk, pohlaví, bydliště a druh školy, a 14 otázek (z toho 12 uzavřených, 2 otevřené). Při sestavování ankety bylo dbáno na srozumitelnost otázek, tak aby byly správně formulované a jasné.

Anketa byla distribuována na základních školách, gymnáziu a ve 4. ročníku střední odborné školy. Distribuci ankety provedla autorka bakalářské práce. Vyplňování ankety probíhalo za přítomnosti tazatele, bez přítomnosti tazatele proběhlo vyplňování pouze na dvou základních školách a v některých třídách gymnázia. Výzkum probíhal ve třídách, v době vyučování, vypracování nebylo časově omezeno, avšak během 15 minut byly všechny ankety v dané třídě vyplněny a vráceny.

Při zpracování výsledků se muselo brát v úvahu to, že šetření mohlo být ovlivněno několika faktory. Mezi tyto faktory můžeme zahrnout ovlivnění sousedem v lavici, jestliže si respondent nevěděl rady s nějakou otázkou, mohl se podívat k sousedovi a přečíst si jeho odpověď, ve snaze správně vyplnit anketu, odpověděl podle souseda. Odpovědi mohly být také ovlivněny tím, že respondent odpovídal podle toho, co si myslel, že je správná a nejlepší odpověď. Mezi další faktory, které mohly šetření ovlivnit, patří rozpoložení respondenta v danou chvíli (hlad, žízeň, teplo, zima, ale také i špatná známka a myšlenky nad tím, co respondenta čeká další hodinu – test, tělesná výchova, oběd atd.). Mezi ovlivňující faktory můžeme také zařadit přítomnost učitele či dokonce tazatele, neboť respondenti mohli mít strach, zeptat se na věci, které jim nebyly jasné nebo kterým nerozuměli.

### 3.3 Zpracování výsledků

Na daných školách bylo rozdáno 726 anket, návratnost činila 100%, avšak z celkového počtu bylo správně vyplněno 710 anket (viz tab. 2). Ankety, které vykazovaly chyby, byly z výzkumu vyřazeny.

Na ZŠ ve Studenci ze 102 anket, bylo špatně vyplněno 6 anket, celkový počet 96. Na ZŠ Komenského ze 138 anket byla špatně vyplněna 1 anketa, celkový počet 136. Na ZŠ Harracha ze 155 anket byla špatně vyplněna 1 anketa, celkový počet 154. Na víceletém gymnáziu v ročnících 1.O–4.O z 94 anket byly špatně vyplněny 2 ankety, celkový počet 92, v ročnících 5.O–8.O z 92 anket byly špatně vyplněny 2 ankety, celkový počet 90. Na čtyřletém gymnáziu z 82 anket byla špatně vyplněna jedna anketa, celkový počet 81. Na sportovním gymnáziu z 51 anket byly špatně vyplněny 3 ankety, celkový počet 48.

**Tab. 2:** Počet respondentů, kteří správně vyplnili anketu

škola	dívky (n)	chlapci (n)	celkem (n)
<b>ZŠ Studenec</b>	51	45	96
<b>ZŠ Komenského</b>	59	78	137
<b>ZŠ Harracha</b>	71	83	154
<b>Gymnázium víceleté (1.O–4.O)</b>	56	36	92
<b>celkem (6.–9. ročník)</b>	237	242	479
<b>Gymnázium víceleté (5.O–8.O)</b>	59	31	90
<b>Gymnázium čtyřleté</b>	50	31	81
<b>Gymnázium sportovní</b>	32	16	48
<b>Technické lyceum (SOŠ – 4. ročník)</b>	5	7	12
<b>celkem (1.–4. ročník)</b>	146	85	231
<b>celkem</b>	383	327	710

Vysvětlivky: (n) - počet

Pomocí ankety bylo získáno množství dat, které bylo utříděno do tabulek, výsledky a hodnocení jednotlivých otázek z anket bylo zaneseno do grafů. Výsledky

jsou uvedeny, jak v počet, tak i v procentuálním vyjádření. V rámci vyhodnocování byl soubor rozdělen na chlapce a dívky z 6.–9. ročníků ZŠ a gymnázia a z 1.–4 ročníků gymnázia.

Při výzkumu bylo stanoveno několik otázek, na které se během anketového šetření hledaly odpovědi.

Otázky položené před výzkumem:

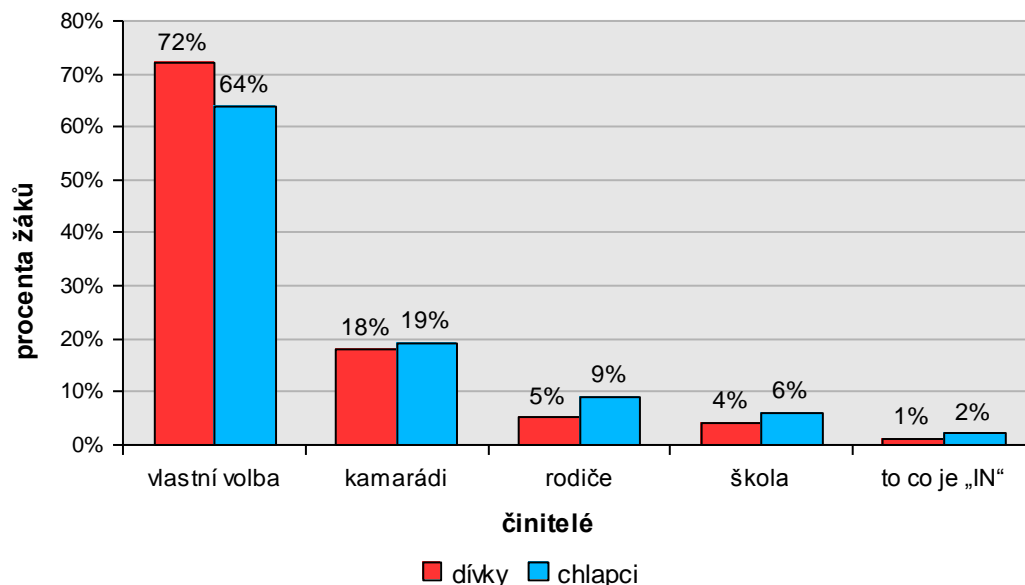
- 1) Tráví dívky svůj volný čas zásadně jinak než chlapci?
- 2) Tráví děti ze základních škol svůj volný čas jinak než děti z gymnázia?
- 3) Jaký sport preferují dívky a chlapci ve svém volném čase a naopak jaký sport nemají rádi?
- 4) Je jilemnická sokolovna po výstavbě nové sportovní haly méně využívaná?
- 5) Jaké sportovní zařízení je v Jilemnici téměř nevyužívané – je to staré, asfaltové basketbalové hřiště?

## 4 Výsledky

Výsledky anketního šetření nám ukazují, jak děti v Jilemnici a okolí tráví svůj volný čas. Mládež ve věku 11–18 let se ve svém volném čase věnuje více sportu než pasivním aktivitám (televize, počítač, četba).

### 1) Kdo nebo co ovlivňuje mládež při výběru volnočasových sportovních aktivit (viz graf 3)?

Z výzkumného šetření vyplývá, že mládež ve věku 11–18 let není nijak patrně ovlivňována vnějšími vlivy a své volnočasové sportovní aktivity si vybírá na základě vlastní volby. Výzkum také ukazuje, že chlapci jsou o něco více ovlivnitelní kamarády, rodinou, školou a tím, co je zrovna moderní než-li dívky.



**Graf 3:** Činitelé ovlivňující výběr volnočasových sportovních aktivit

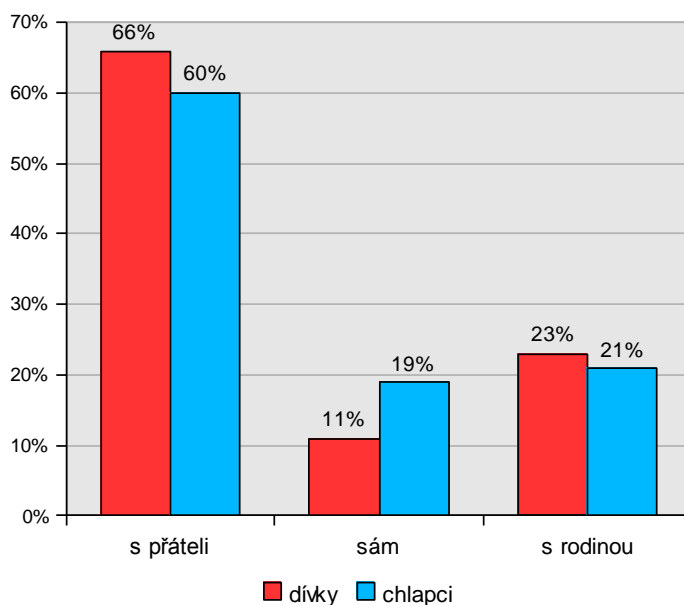
### 2) Jak mládež nejraději tráví svůj volný čas?

Tato otázka nám umožnila zjistit, zda mládež tráví svůj volný čas raději sama nebo v kolektivu svých přátel či rodiny.

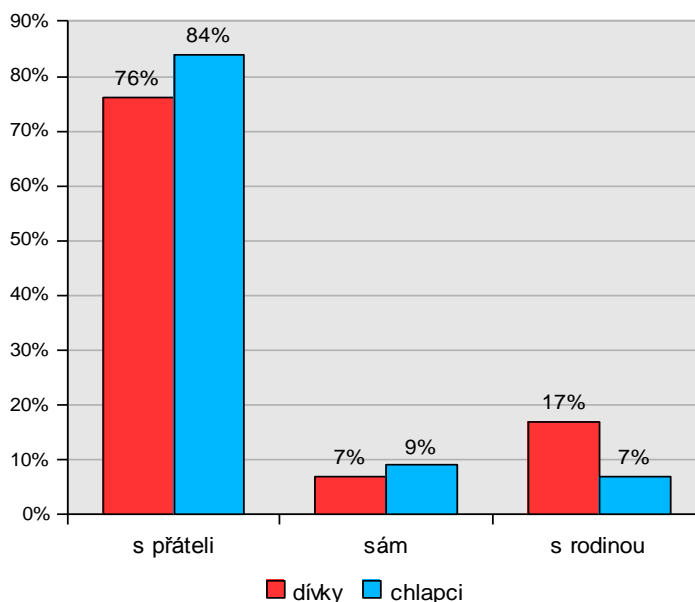
Anketní šetření nám ukazuje, že mládež tráví více volného času s přáteli než s rodinou. Mládež svůj volný čas nejraději tráví s přáteli, je tedy velmi pravděpodobné, že svůj volný čas tráví v nějakém kroužku či volnočasovém zařízení. Dívky z 6.–9.



ročníků základních škol a gymnázia tráví s přáteli více času než chlapci z těchto ročníků (viz graf 4), naopak dívky z 1.–4. ročníků gymnázia tráví s přáteli méně času, než chlapci z těchto ročníků (viz graf 5). Celkově všechny dívky ze škol oproti chlapcům tráví více času s rodiči. O 10% více chlapců z 6.–9. ročníků tráví svůj volný čas raději sami než s přáteli či rodinou.



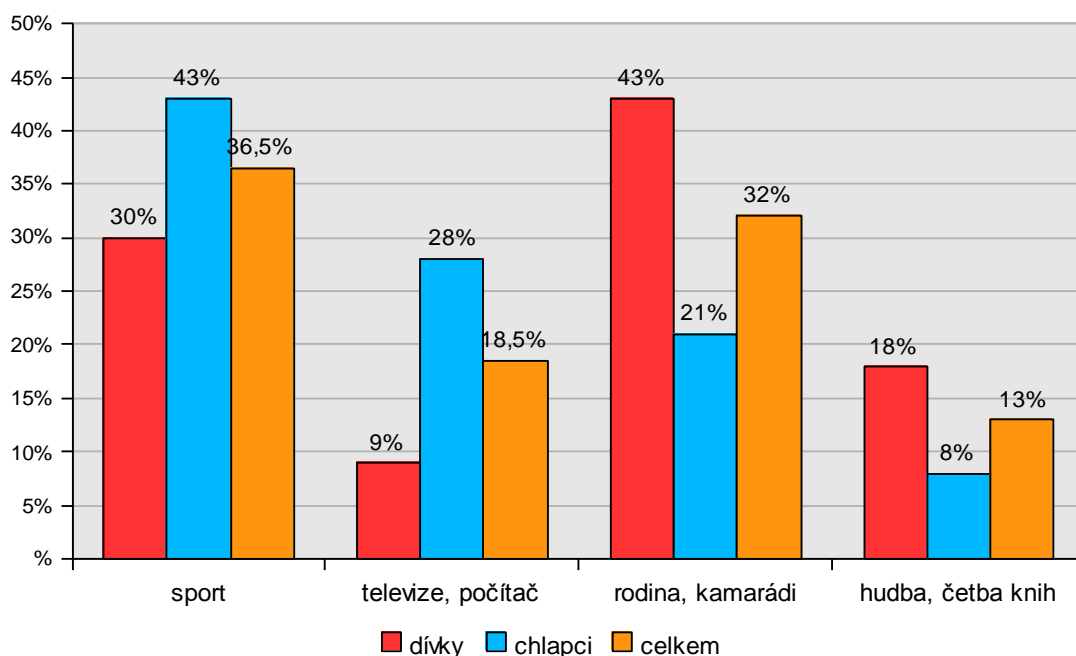
**Graf 4:** S kým mládež z 6.–9. ročníků nejraději tráví svůj volný čas



**Graf 5:** S kým mládež z 1.–4. ročníků nejraději tráví svůj volný čas

### 3) Které činnosti se mládež ve svém volném čase nejraději věnuje (viz graf 6)?

Tato anketní otázka a její procentuální vyhodnocení nám vyvrací obecně známou domněnku, že dnešní generace tráví nejvíce svého volného času u televize a počítače. Z celkového počtu 710 respondentů odpovědělo 36,5% respondentů, že se ve svém volném čase nejraději věnuje sportu. Sportu se ve svém volném čase více věnují chlapci než dívky. Tato otázka mohla být ovlivněna odpověďmi respondentů, kteří navštěvují sportovní třídy, avšak pouze 18,5% respondentů odpovědělo, že svůj volný čas tráví u televize či počítače. Z toho více volného času tráví u televize a počítače chlapci než dívky. Celkem 32% respondentů odpovědělo, že svůj volný čas tráví s rodinou a přáteli, svůj volný čas tedy naplňují domácími pracemi, návštěvami přátel, nakupováním či různými akcemi s přáteli a známými.



**Graf 6:** Činnosti, kterým se mládež nejraději věnuje ve svém volném čase

### 4) Který sport mládež provozuje nejraději?

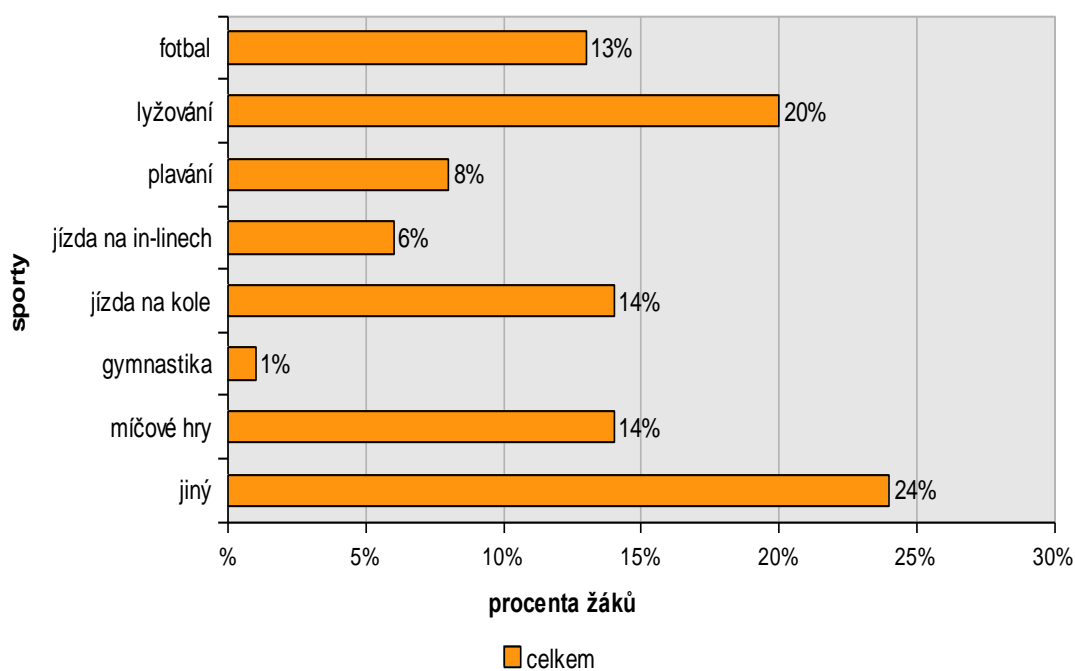
Chlapci z 6.–9. ročníků základních škol a gymnázia nejraději ve svém volném čase hrají fotbal, jezdí na kole a lyžují, dívky z těchto ročníků dávají přednost lyžování, míčovým hrám, jízdě na in-linech či kole. Chlapci z 1.–4. ročníků gymnázia a SOŠ stejně jako chlapci ze základních škol hrají nejraději fotbal, ale stejné procento chlapců se věnuje ve svém volném čase nejraději lyžování (viz tab. 3).

**Tab. 3:** Procentuální zastoupení nejoblíbenějších sportů

sport	mládež (6.–9. ročník)		mládež (1.–4. ročník)		mládež (11–18 let)
	dívky	chlapci	dívky	chlapci	celkem
fotbal	5	26	1	22	13
lyžování	19	17	25	22	20
plavání	11	5	8	6	8
jízda na in-linech	12	1	7	1	6
jízda na kole	11	19	14	12	14
gymnastika	2	0	3	0	1
míčové hry	17	11	15	10	14
jiný	23	21	27	27	24

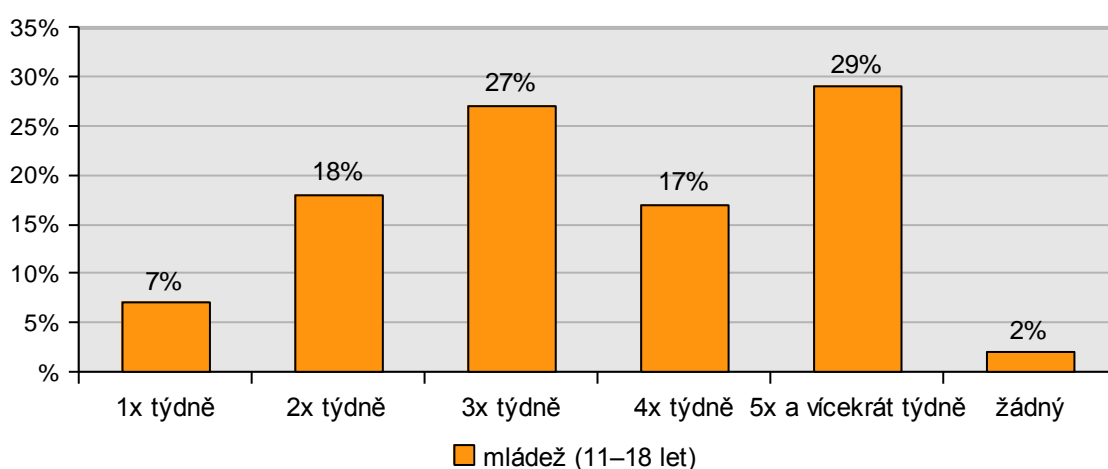
Vysvětlivky: hodnoty jsou uvedeny v procentech (%)

Mládež ve věku 11–18 let z Jilemnice a okolí se nejraději ve svém volném čase věnuje lyžování (viz graf 7), tento sport je v Jilemnici ovlivněn dlouholetou historií.

**Graf 7:** Znárodnění oblíbenosti sportu v procentech, který si respondenti volili

### 5) Kolikrát za týden je mládež ochotna věnovat se volnočasovým sportovním aktivitám?

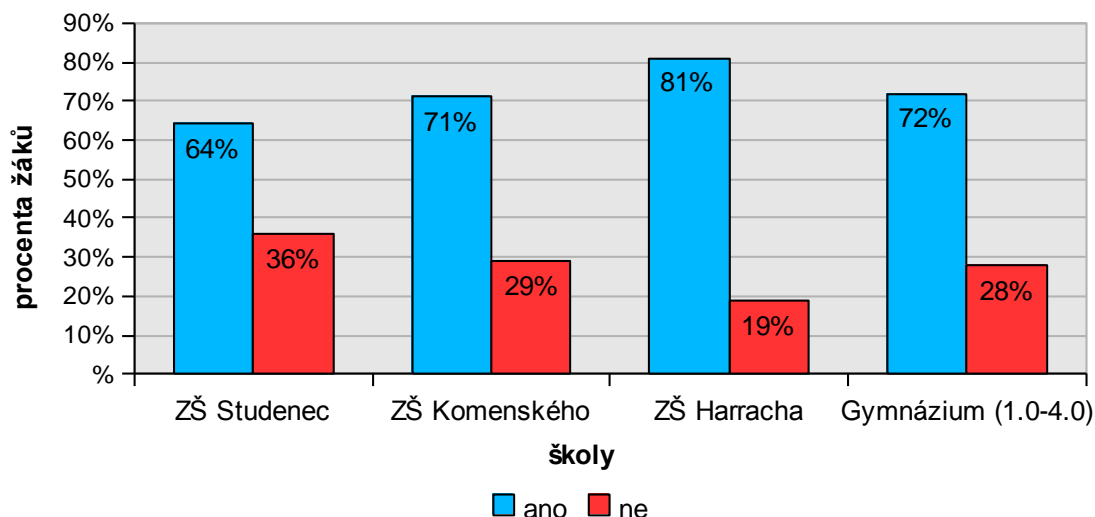
Tato anketní otázka nám potvrzuje, že mládež ve svém volném čase chce sportovat a věnovat se sportovním aktivitám. Dokonce 29% respondentů odpovědělo, že jsou ochotni věnovat se volnočasovým sportovním aktivitám až 5x a vícekrát týdně (viz graf 8). Pouze 2% respondentů se ve svém volném čase nechce věnovat žádné sportovní aktivitě.



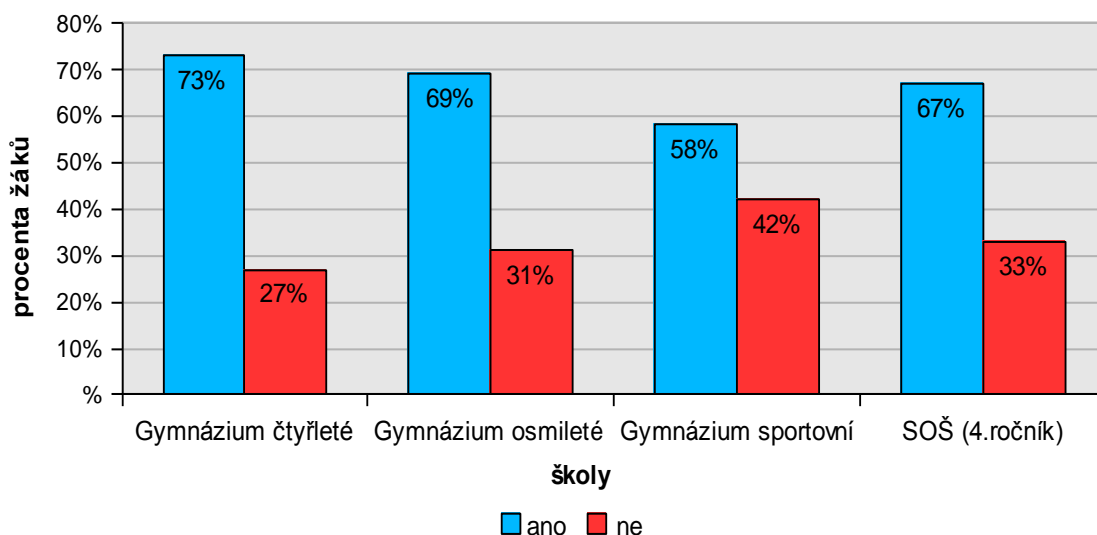
**Graf 8:** Kolikrát týdně je mládež ochotna věnovat se volnočasovým sportovním aktivitám

### 6) Poskytuje Jilemnice a okolí mládeži dostatečné zázemí pro volnočasové pohybové aktivity?

Z výzkumného šetření vyplývá, že mládež z 6.–9. ročníků (viz graf 9) je se zázemím Jilemnice a okolí pro volnočasové pohybové aktivity spokojena. Nejvíce je se zázemím Jilemnice a okolí spokojena ZŠ Harracha, kde pouze 19% respondentů odpovědělo, že se zázemím spokojena není. Stejně tak i mládež z 1.–4. ročníků gymnázia a 4. ročníku SOŠ (viz graf 10) je se zázemím okolí pro volnočasové pohybové aktivity spokojena.



**Graf 9:** Spokojenost žáků 6.–9. ročníků se zázemím Jilemnice a okolí



**Graf 10:** Spokojenost studentů 1.–4. ročníků se zázemím Jilemnice a okolí

**7) Navštěvuje mládež ve svém volném čase nějaká zájmová sdružení nebo sportovní organizace v Jilemnici či ve svém bydlišti?**

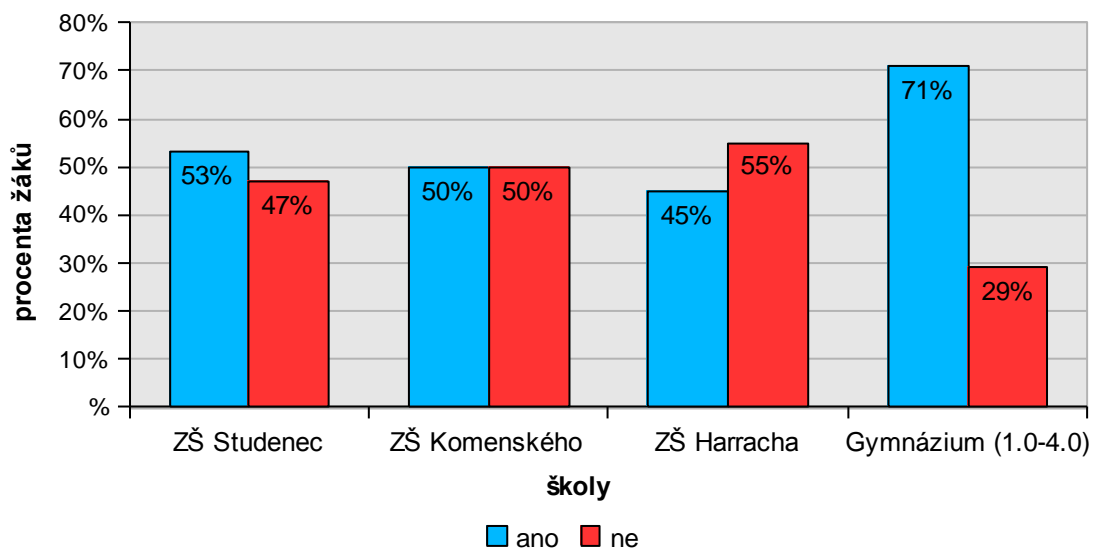
Anketní šetření nám ukázalo, že téměř polovina zkoumaných respondentů navštěvuje nějaké zájmové sdružení či sportovní organizaci. Zajímavým zjištěním je, že starší chlapci navštěvují zájmová sdružení či sportovní organizace častěji, než dívky a mladší chlapci (viz tab. 4).

**Tab. 4:** Procentuální vyjádření návštěvnosti

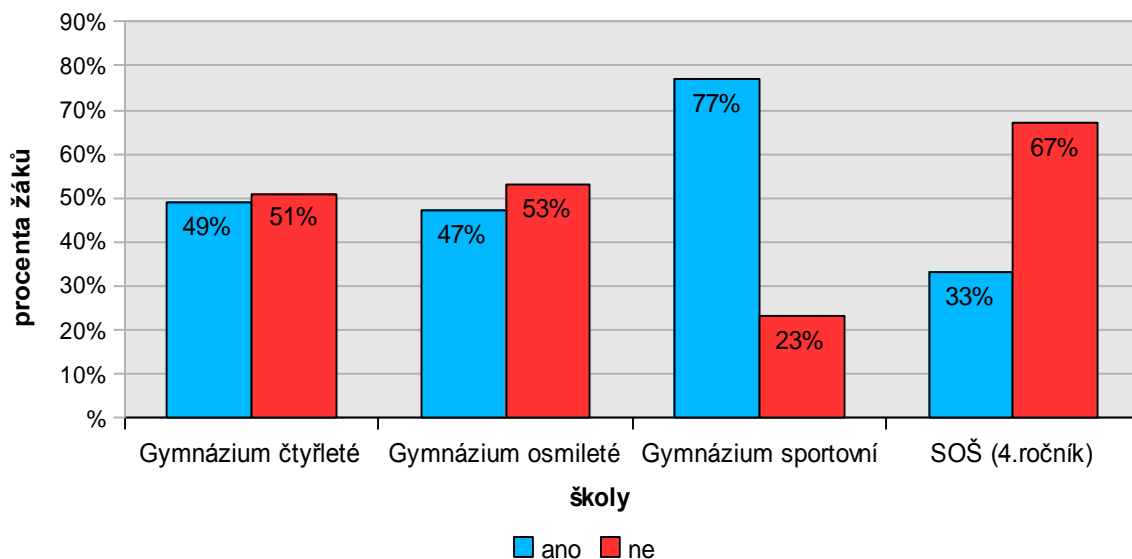
	mládež (6.–9. ročník)		mládež (1.–4. ročník)	
	dívky	chlapci	dívky	chlapci
navštěvují	54	52	51	56
nenavštěvují	46	48	49	44

Vysvětlivky: hodnoty jsou uvedeny v procentech (%)

Respondenti z osmiletého gymnázia patří mezi ty respondenty z 6.–9. ročníků, kteří nejvíce navštěvují nějaká zájmová sdružení či sportovní organizace (viz graf 11). ZŠ Harracha má nejvíce respondentů, kteří nenavštěvují žádné zájmové sdružení.

**Graf 11:** Procentuální vyjádření návštěvnosti 6.–9. ročníků ZŠ a gymnázia

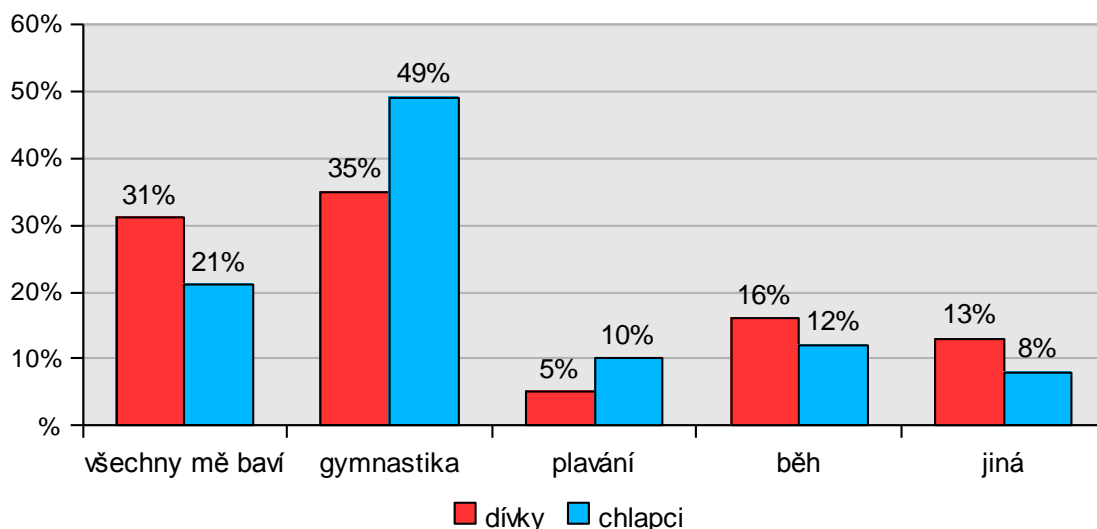
Respondenti ze Sportovního gymnázia v Jilemnici, při porovnání anketního šetření mezi 6.–9. ročníky (základních škol a gymnázia) a mezi 1.–4. ročníky (gymnázia a SOŠ), patří mezi ty, kteří nejvíce navštěvují ve svém volném čase zájmová sdružení či sportovní organizace (viz graf 12). U těchto respondentů se však dá předpokládat, že navštěvují různá sportovní zařízení kvůli osobním tréninkům a závodům.



**Graf 12:** Procentuální vyjádření návštěvnosti 1.–4. ročníků gymnázia a SOŠ

### 8) Jakou sportovní činnost nemá mládež ve věku 11–18 let ráda?

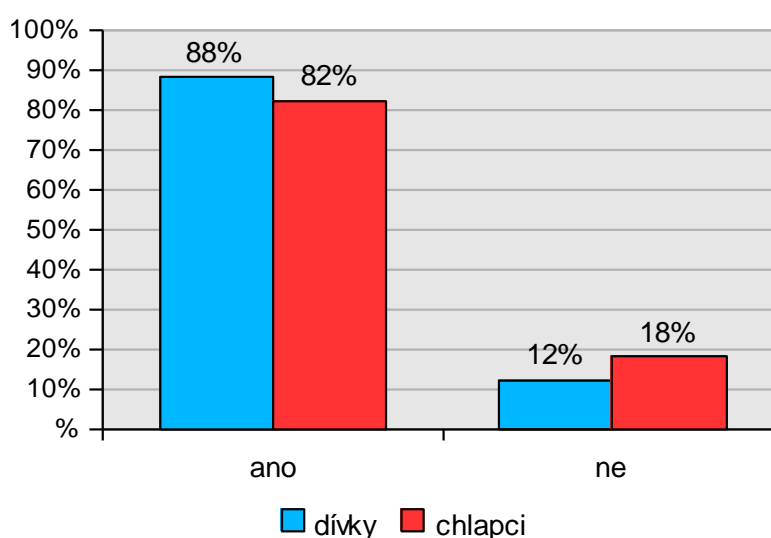
Anketní šetření nám potvrdilo známou domněnku, že žáci a studenti základních a středních škol nemají rádi v hodinách tělesné výchovy gymnastiku a běhání (viz graf 13). Velmi pozitivním zjištěním bylo, že 31% dívek a 21% chlapců mají rádi veškeré sporty. Mezi jiné nejméně oblíbené sporty respondenti nejčastěji zařadili míčové hry (zejména fotbal a volejbal).



**Graf 13:** Procentuální vyjádření nejméně oblíbeného sportu

### 9) Má mládež dostatečnou možnost navštěvovat v Jilemnici sportovní zařízení nebo sportovní organizace?

Dívky i chlapci ve věku 11–18 let si myslí, že jim Jilemnice a okolí poskytuje dostatečné množství sportovních zařízení a organizací (viz graf 14). Respondenti, kteří nebyli spokojeni, nejvíce kritizovali špatný stav sportovního zařízení, drahé vstupné, nedostatek volně přístupných sportovišť nebo že jim žádná organizace nenabízí provoz či místo pro jejich oblíbený sport např. skatepark, airsoft, jezdectví, dráha pro in-liny.

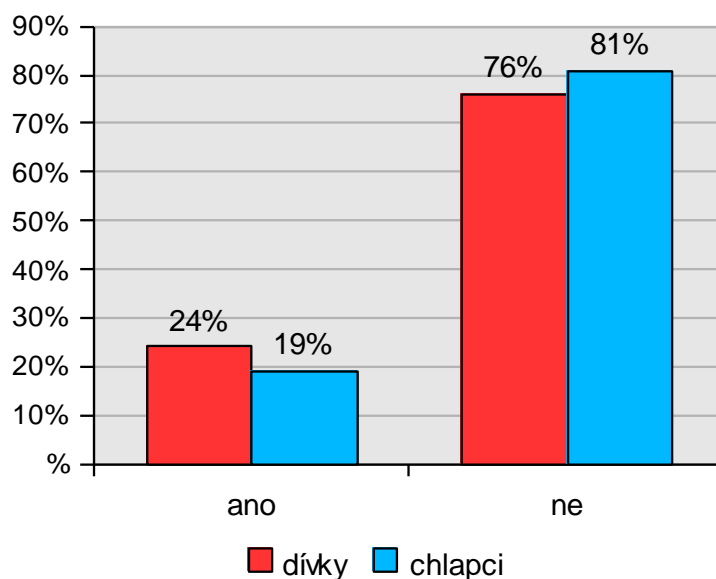


**Graf 14:** Procentuální vyjádření respondentů, kteří si myslí, že mají či nemají dostatečnou možnost sportovního využití v Jilemnici

### 10) Musí mládež jezdit za svojí volnočasovou aktivitou mimo Jilemnici či své bydliště (viz graf 15)?

Tato otázka souvisí s předchozí tak, že pokud jim Jilemnice a okolí neposkytuje dostatečné zázemí pro jejich sportovní volnočasové aktivity, musí mládež za svojí volnočasovou aktivitou dojíždět jinam. Nejčastěji respondenti dojíždí na sportovní aktivity jako je horolezectví, hokej, aerobic, mažoretky a jezdectví.

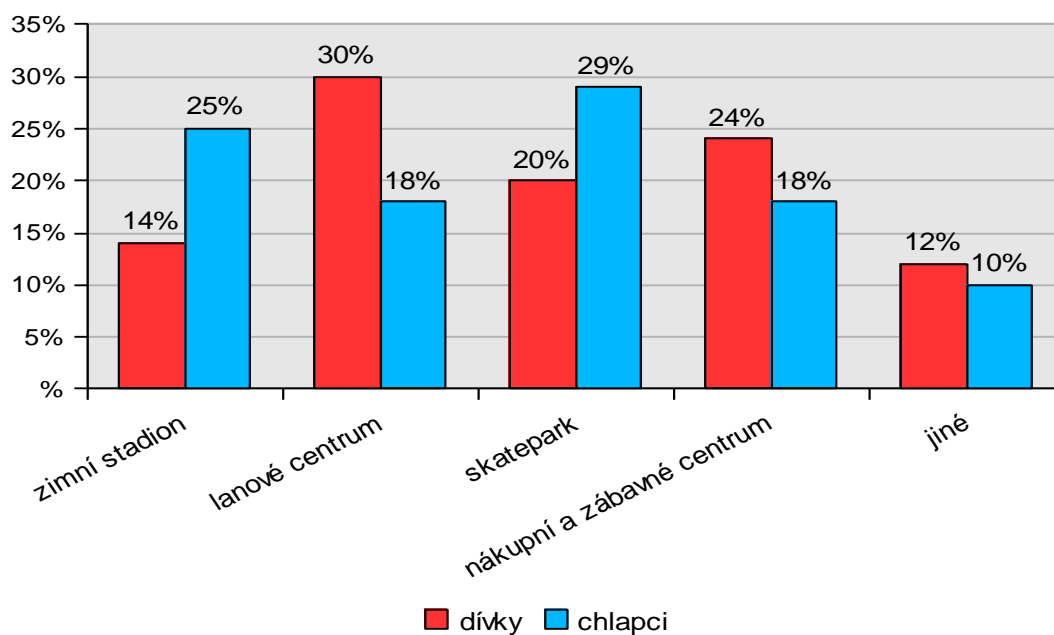




**Graf 15:** Procentuální vyjádření mládeže, která musí za volnočasovou aktivitou dojíždět mimo Jilemnici či své bydliště

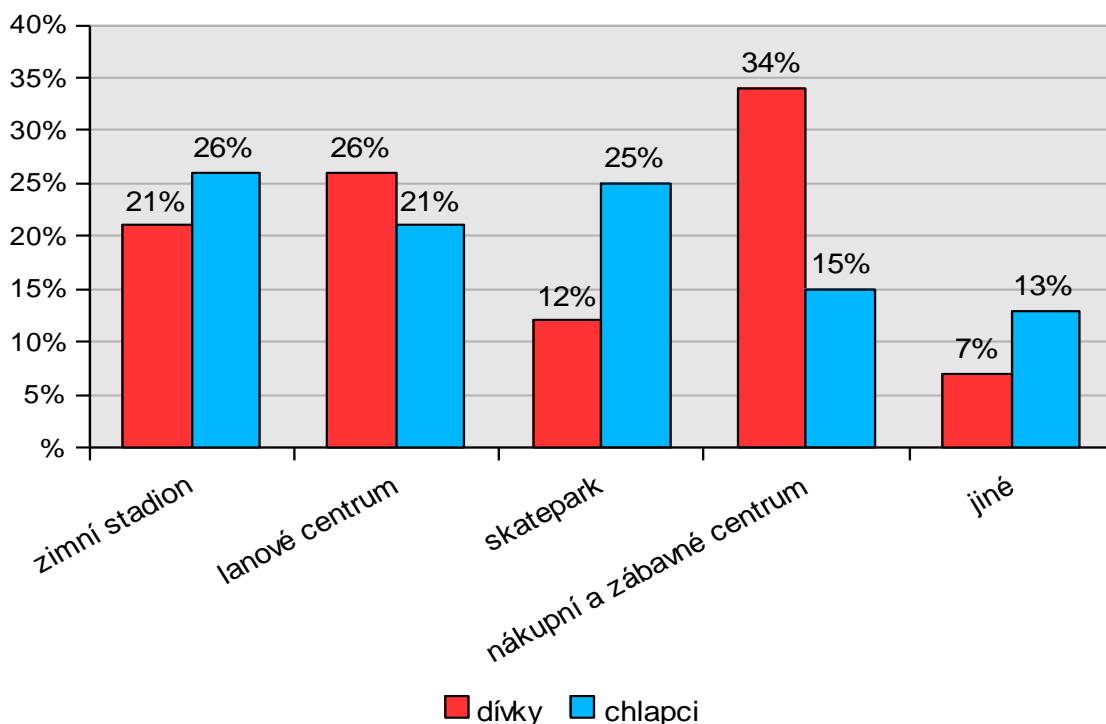
### 11) Jaké sportovní zařízení mládeži nejvíce chybí v Jilemnici?

Dívkám z 6.–9. ročníků nejvíce v Jilemnici chybí lanové centrum, naopak chlapci by v Jilemnici nejvíce uvítali skatepark (viz graf 16).



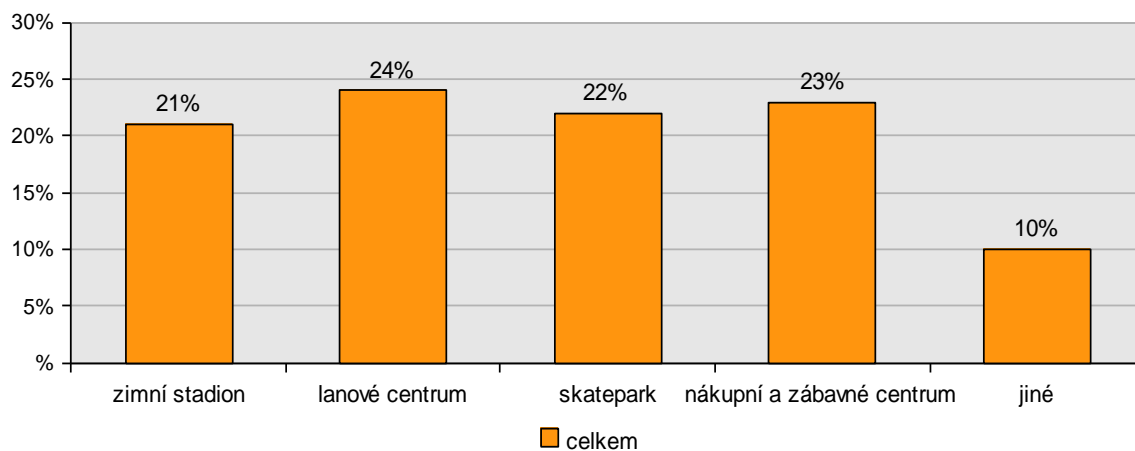
**Graf 16:** Nejvíce chybějící sportovní zařízení v Jilemnici (žáci 6.–9. ročníků)

Dívky z 1.–4. ročníků postrádají v Jilemnici nákupní a zábavné centrum, naopak chlapci by v Jilemnici uvítali buď zimní stadion nebo skatepark (viz graf 17).



**Graf 17:** Nejvíce chybějící sportovní zařízení v Jilemnici (studenti 1.–4. ročníků)

Mládež ve věku 11–18 let by v Jilemnici uvítala nové sportovní zařízení, kterým by mohlo být lanové centrum, skatepark či zábavné centrum. Procentuální rozdíl mezi těmito zařízeními je opravdu minimální (viz graf 18). Mezi jiná zařízení respondenti zařadili např. koupaliště, beach volejbalové hřiště, horolezeckou stěnu a dráhu pro in-liny.



**Graf 18:** Nejvíce chybějící sportovní zařízení v Jilemnici

## 12) Které sportovní zařízení je v Jilemnici nejméně využíváno či vůbec?

Celkem 537 respondentů (318 dívek, 219 chlapců) tj. 75,6% si myslím, že se v Jilemnici využívají všechny sportovní zařízení a žádné zde není navíc, 173 respondentů (65 dívek, 108 chlapců) tj. 24,4% si myslí, že v Jilemnici jsou nevyužitá sportovní zařízení či je dokonce nikdo ani nenavštívuje. Mnohem více chlapců než dívek si myslí, že jsou v Jilemnici sportovní zařízení, které se využívají málo či dokonce vůbec.

Dívky ve věku 11–18 let považují za nejméně či vůbec využívané tenisové kurty na stadionu, koupaliště, bazén. Chlapci v tomto věku považují za nejméně či vůbec využívané koupaliště, minigolfové hřiště u stadionu, bazén, sokolovnu a hřiště u nemocnice. Mezi tři nejméně či vůbec využívané sportovní zařízení v Jilemnici, z celkového pohledu mládeže ve věku 11–18 let, patří koupaliště, minigolfové hřiště u stadionu a bazén (viz tab. 5).

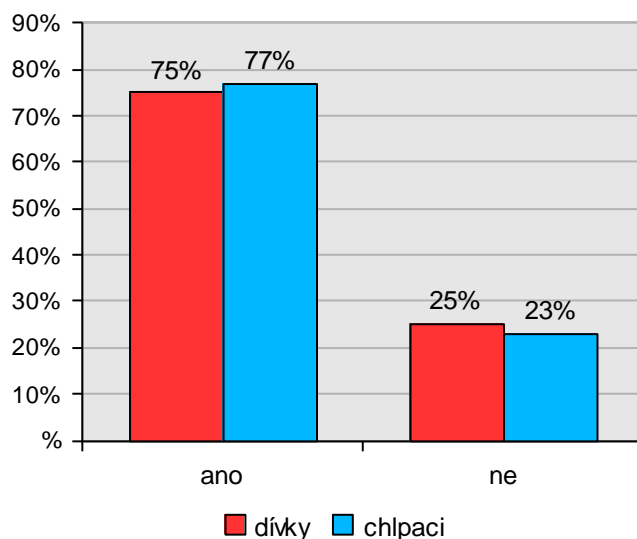
**Tab. 5:** Nejméně či vůbec využívané sportovní zařízení

<b>Nejméně či vůbec využívaná zařízení</b>	<b>dívky (n)</b>	<b>chlapci (n)</b>	<b>celkem (n)</b>
<i>koupaliště</i>	9	20	29
<i>minigolfové hřiště</i>	5	17	22
<i>bazén</i>	6	14	20
<i>sokolovna</i>	5	13	18
<i>hala</i>	5	6	11
<i>hřiště u nemocnice</i>	4	10	14
<i>tenisové kurty</i>	11	4	15
<i>basketbalové hřiště</i>	3	2	5
<i>volejbalové kurty</i>	2	2	4
<i>atletická dráha</i>	1	2	3
<i>stadion</i>	1	3	4
<i>hotel Sumo</i>	2	5	7
<i>vlek Kozinec</i>	5	1	6
<i>areál Hraběnka</i>	1	1	2
<i>spinning</i>	1	0	1
<i>školní hřiště</i>	0	2	2
<i>tělocvičny ve školách</i>	2	3	5
<i>skaut</i>	1	1	2
<i>kuželárna</i>	1	0	1
<i>posilovna Life Style</i>	0	2	2
<b>celkem</b>	<b>65</b>	<b>108</b>	<b>173</b>

Vysvětlivky: (n) - počet

### 13) Dostupnost prostředí, které mládež potřebuje pro svoji pohybovou aktivitu.

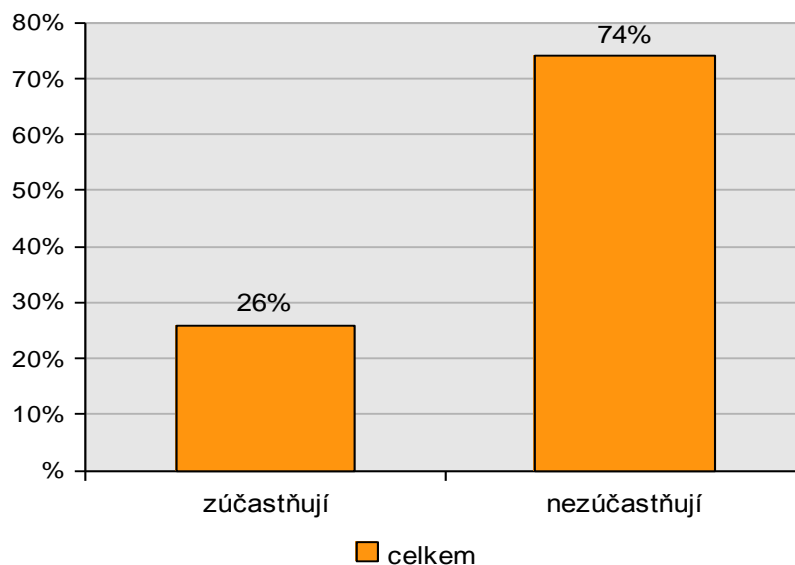
Časová dostupnost je důležitým činitelem, který může ovlivnit volbu trávení volného času. Pokud by mládež neměla nikde poblíž bydliště možnost trávit volný čas na hřišti či na jiném sportovním prostranství, trávila by více volného času pasivním využitím např. u televize či počítače. Z anketního průzkumu však vyplývá, že dívky i chlapci ve věku 11–18 let nacházejí své prostředí pro pohybovou aktivitu do 20 minut od svého bydliště (viz graf 19).



**Graf 19:** Procentuální vyjádření dostupnosti prostředí do 20 min

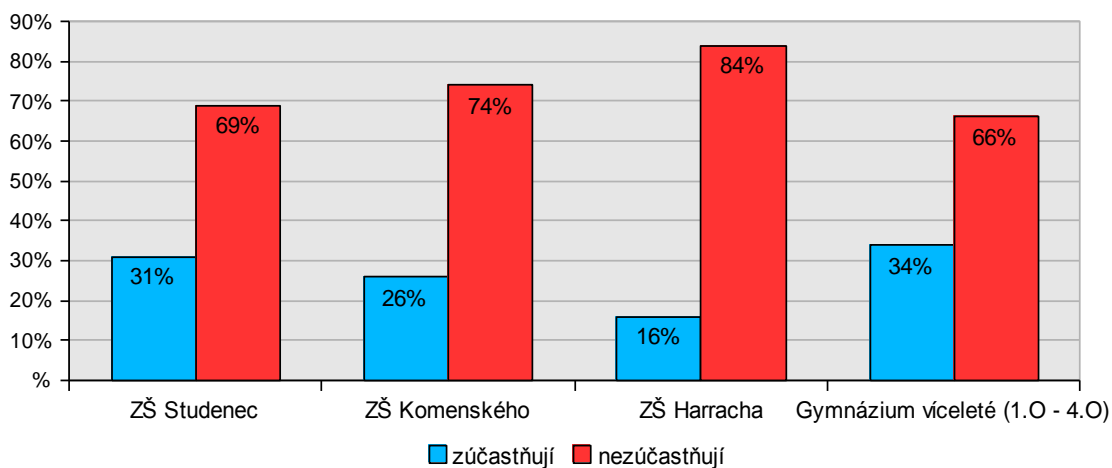
### 14) Zúčastňují se rodiče ve svém volném čase nějakého sportovního kroužku?

Touto otázkou jsme chtěli zjistit, zda rodiče mají velký vliv na výběr volnočasových aktivit mládeže a zda jsou mládeži motivací či nikoli. Pouze 26% rodičů navštěvuje či organizuje ve svém volném čase nějaký sportovní kroužek (viz graf 20).

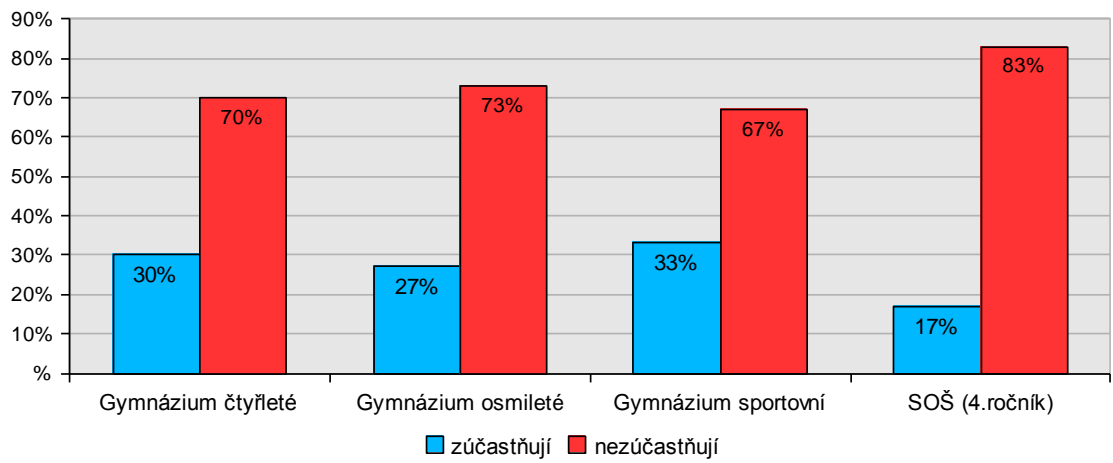


**Graf 20:** Spolupráce rodičů na sportovních kroužkách ve volném čase

Mezi nejvíce aktivní rodiče žáků 6.–9. ročníků, patří rodiče žáků z osmiletého gymnázia (viz graf 21) a mezi nejvíce aktivní rodiče studentů 1.–4. ročníků, patří rodiče studentů ze sportovního gymnázia (viz graf 22). Výsledné pořadí škol určila aktivní účast žáků a studentů, stejné pořadí těchto škol vyplynulo z účasti či neúčasti rodičů těchto žáků na nějakém sportovním kroužku. Výsledkem tedy je, že rodiče navštěvující či organizující nějaký sportovní kroužek mají vliv na vyšší návštěvnost sportovních kroužků jejich dětmi.



**Graf 21:** Aktivita rodičů žáků 6.–9. ročníků



**Graf 22:** Aktivita rodičů studentů 1.–4. ročníků

## 4.1 Odpovědi na položené otázky

Výsledky na naše položené otázky před výzkumem.

### 1) Tráví dívky svůj volný čas zásadně jinak než chlapci?

Dívky na rozdíl od chlapců tráví svůj volný čas nejraději s rodinou, ale jejich zájmy se nijak výrazně od chlapců neliší.

### 2) Tráví děti ze základních škol svůj volný čas jinak než děti z gymnázia?

Trávení volného času dětí ze základních škol se nijak výrazně neliší od trávení volného času dětí z gymnázia.

### 3) Jaký sport preferují dívky a chlapci ve svém volném čase a naopak jaký sport nemají rádi?

Dívky se ve svém volném čase nejraději věnují lyžování, chlapci ve svém volném čase preferují fotbal. Nejvíce procent dívek tj. 35% odpovědělo, že nemají rády gymnastiku, avšak 31% dívek uvedlo, že je baví všechny sporty. Nejvíce chlapců tj. 49% odpovědělo, že nemají rádi gymnastiku.

### 4) Je jilemnická sokolovna po výstavbě nové sportovní haly méně využívána?

Z anketního šetření jednoznačně vyplývá, že je jilemnická sokolovna méně využívána. Mládež dokonce zařadila sokolovnu po koupališti, minigolfu a bazénu na čtvrté místo v anketní otázce, které sportovní zařízení je nejméně či vůbec využíváno v Jilemnici.

### 5) Jaké sportovní zařízení je v Jilemnici téměř nevyužívané – je to staré, asfaltové basketbalové hřiště?

Jak už bylo v předchozí otázce zmíněno, tak mládež na téměř nevyužívané zařízení označila koupaliště, dále pak minigolf a bazén. Asfaltové basketbalové hřiště bylo mládeží z dvaceti nejméně nevyužívaných zařízení umístěno na 10. místo.

## 5 Závěr

V úvodu nás práce seznamuje s definicí pojmu volný čas, dále nás seznamuje se zařízeními pro výchovu mimo vyučování. Zjišťujeme různé pohledy na volný čas, jednak ekonomický, sociální, politický, tak i zdravotně-hygienický, pedagogický a psychologický. V dalších kapitolách nás práce seznamuje se vznikem a vývojem sportovních organizací v mikroregionu Jilemnice. Dozvídáme se o informace o Českém krkonošském spolku SKI Jilemnice, Tělovýchovné jednotě Sokol, Sportovním centru a jiných sportovních organizací působících v Jilemnici a jejím okolí.

Cílem bakalářské práce bylo zjistit využívání volného času v Jilemnici a okolí mládeží ve věku 11–18 let se zaměřením na sportovní aktivity. Při výzkumu byla použita vlastnoručně sestavená anketa. Výzkumný soubor tvořilo 710 respondentů ze základních škol a gymnázia.

Z výzkumného šetření vyplývá, že se mládež ve věku 11–18 let ve svém volném čase skutečně věnuje více sportu než pasivním aktivitám (počítač, televize, četba, poslech hudby aj.). Mládež je ochotna věnovat se pětkrát a vícekrát týdně volnočasovým sportovním aktivitám, mládež z Jilemnice a okolí se ve svém volném čase nejraději věnuje lyžování, dále pak míčovým hrám a jízdě na kole. Většina mládeže ve svém volném čase navštěvuje nějaké zájmové sdružení či sportovní organizaci, za svojí volnočasovou aktivitou nemusí dojíždět do jiného města či obce. Zájmová sdružení a sportovní organizace v Jilemnici a okolí jsou mládeží dostatečně navštěvována, což dokazuje jejich široká nabídka kroužků a sportů.

Jilemnice a okolí poskytuje mládeži dostatečné zázemí pro jejich oblíbené volnočasové pohybové aktivity, avšak mládež by v Jilemnici uvítala zrekonstruované zázemí pro kolečkové brusle a znovuotevření koupaliště, které se však bez velkého investora a nákladné přestavby neobejde. Z nových sportovních zařízení by mládež nejvíce uvítala lanové centrum, zábavné centrum či skatepark.

Sportovní centrum se snaží přicházet stále s něčím novým a maximálně využívat současných možností, tak aby bylo trvale vyhledávaným centrem nejen pro sport, ale také i pro aktivní odpočinek. V nejbližší době se Sportovní centrum chystá otevřít



solno-jodovou jeskyni v areálu plaveckého bazénu. Místo výstavby solno-jodové jeskyně, bych Sportovnímu centru navrhla spíše rekonstrukci kolečkové dráhy v areálu Hraběnka a asfaltového hřiště u stadionu, které by mohlo sloužit jako skatepark. Tyto rekonstrukce by mládež uvítala mnohem více, než výstavbu solno-jodové jeskyně.

Mládež považuje za nevyužívané či minimálně využívané sportovní zařízení koupaliště, minigolfové hřiště, bazén a sokolovnu, tato sportovní zařízení by mělo Sportovní centrum ve spolupráci s TJ Sokol nějakým způsobem „oživit“.

Před rokem 1990 mládež nejvíce navštěvovala Sokol a ve svém volném čase se nejvíce věnovala lyžování. Řada nových dětských organizací vznikla po roce 1990, v současnosti mládež navštěvuje řadu nových sportovních organizací, které vznikly postupem času např. volejbalový oddíl při TJ Sokol Jilemnice, karate a sumó. V dnešní době se nejvíce rozvíjí nové sporty jako je zumba a jumping. Oba tyto sporty mají své působiště v Jilemnici. Hodiny zumbly probíhají v nové sportovní hale a jumping ve Fit studiu JUMP sídlící v Jana Harracha.

## 6 Seznam použité literatury

BUKOVINA U ČISTÉ. *Bukovina u Čisté: internetové stránky* [online]. 2011 [cit. 2011-04-26]. Odkazy. Dostupné z WWW: <<http://www.bukovina.cz/pages/index.php?action=hasici>>.

CENTRUM MLÁDEŽE V JILEMNICI. *Úvodní stránka: Centrum mládeže v Jilemnici* [online]. 2011 [cit. 2011-04-16]. Odkazy. Dostupné z WWW: <<http://cmjilemnice.freepage.cz/>>.

ČELIKOVSKÝ, Stanislav, a kol. *Antropomotorika: pro studující tělesnou výchovu*. Vyd. 2. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1984. 260 s.

ČESKÁ OBEC SOKOLSKÁ. *Česká Obec Sokolská* [online]. 2007 [cit. 2011-05-09]. Oficiální webové stránky České Obce Sokolské. Dostupné z WWW: <<http://www.sokol-cos.cz/>>.

ČESKÁ TÁBORNICKÁ UNIE. *Česká tábornická unie: Co je ČTU?* [online]. 2009–2011 [cit. 2011-04-02]. Česká tábornická unie. Dostupné z WWW: <<http://www.tabornici.cz/info-o-ctu/co-je-ctu/>>.

ČISTÁ U HOREK. *Čistá u Horek: Spolky* [online]. 2011 [cit. 2011-04-20]. Odkazy. Dostupné z WWW: <<http://www.cistauhorek.cz/index.php?nid=433&lid=CZ&oid=2689>>.

ČSTV. *ČSTV: Český svaz tělesné výchovy* [online]. 2011 [cit. 2011-04-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.cstv.cz/>>.

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR. *Požární sport: Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2010 [cit. 2011-04-26]. Odkazy. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/pozarni-sport-439064.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>.

HÁJEK, B. a kol. *Pedagogické ovlivňování volného času*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 240 s. ISBN 978-80-7367-473-1.

HARCUBA, J. *Obec Poniklá* [online]. 2002–2011 [cit. 2011-04-24]. Tělocvična. Dostupné z WWW: <<http://www.ponikla.cz/kojaks5/>>.

HENYCH S. a kol. Almanach. *Český krkonošský spolek SKI Jilemnice: 110 let činnosti spolku*. 2004. s. 7. Dostupné z WWW: <[http://www.skijilemnice.cz/upload/soubory/almanach\\_110let.pdf](http://www.skijilemnice.cz/upload/soubory/almanach_110let.pdf)>.

HLADÍK, L. *Paseky nad Jizerou: horské rekreační středisko, kraj houslařů a „Zapadlých vlastenců“* [online]. 2011 [cit. 2011-04-23]. Spolky. Dostupné z WWW: <<http://www.paseky.cz/spol.php>>.

HNUTÍ BRONTOSAURUS. *Hnutí Brontosaurus: O nás* [online]. 1974–2011 [cit. 2011-04-02]. Příroda, památky, dobrovolnictví a zážitky na celý život. Dostupné z WWW: <[http://www.brontosaurus.cz/index.php?option=com\\_content&task=view&id=7&Itemid=15](http://www.brontosaurus.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=7&Itemid=15)>.

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. 176 s. ISBN 80-7178-927-5.

HORKA U STARÉ PAKY. *Horka u Staré Paky – oficiální stránky obce* [online]. 2011 [cit. 2011-04-25]. Spolky. Dostupné z WWW: <<http://www.horkaustarepaky.cz/spolky.php>>.

HORNIG, J. Výroční zpráva. *Výroční zpráva sportovního centra za rok 2007*. 2008, 1. s. 11-32 s. Dostupné z WWW: <<http://www.sport-jilemnice.cz/data/1207734408/Vyrocnizprava-SC-2007.pdf>>.

HSK BENECKO. *Hančův sportovní klub Benecko* [online]. 2011 [cit. 2011-04-26]. Odkazy. Dostupné z WWW: <<http://www.hskbenecko.estranky.cz/>>.

JILEMNICKO-SVAZEK OBCÍ. *Jilemnicko: svazek obcí* [online]. 2011 [cit. 2011-01-16]. Jilemnicko. Dostupné z WWW: <<http://www.jilemnicko-so.cz/>>.

JIRÁSEK, I. Vymezení pojmu zážitková pedagogika. *Gymnasion – časopis pro zážitkovou pedagogiku*. 2004, 1, s. 6-16. Dostupné z WWW: <<http://www.gymnasion.org/sites/default/files/library/g01-jaro-2004.pdf>>.

JUNÁK – 40. ODDÍL JILEMNICE. *Junák: 40. oddíl Jestřáb Jilemnice* [online]. 2011 [cit. 2011-04-08]. Odkazy. Dostupné z WWW: <<http://jestrabi.org/>>.

JUNÁK SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR. *Junák - svaz skautů a skautek ČR: Skauting* [online]. 2010 [cit. 2011-04-02]. Skautský svět. Dostupné z WWW: <<http://verejnost.skaut.cz//cz/skauting/co-je-vlastne-skauting/>>.

KB JILEMNICE. *Klub biatlonu Jilemnice* [online]. 2005 [cit. 2011-04-04]. O klubu. Dostupné z WWW: <<http://kbjilemnice.wz.cz/o-klubu>>.

KRUH. *Kruh: Spolky* [online]. 2011 [cit. 2011-04-22]. Spolky. Dostupné z WWW: <<http://www.obeckruh.cz/index.php?oid=1228>>.

LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 1998. 344 s. ISBN 80-7169-195-X.

LUŠTINEC, J. *Jilemnice: historická zastavení*. Jilemnice: GLOS, Semily, 2000. 223 s. ISBN 80-238-6376-2.

MARTINICE V KRKONOŠÍCH. *Oficiální internetové stránky Obce Martinice v Krkonoších: Spolky a organizace* [online]. 2011 [cit. 2011-04-22]. Odkazy. Dostupné z WWW: <<http://www.martinicevkrk.cz/index.php?nid=1327&lid=CZ&oid=161749>>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Sbírka zákonů: Česká republika. In Úplné znění zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), jak vyplývá z pozdějších změn: Sbírka zákonů*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2008. s. 80. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/dokumenty/uplne-zneni-zakona-c-561-2004-sb>>. ISSN 1211-1244.

MŘÍČNÁ.CZ. *Mříčná cz: webové stránky obce Mříčná* [online]. 2011 [cit. 2011-04-23]. Neziskové organizace. Dostupné z WWW: <<http://www.mricna.cz/>>.

OBEC BENECKO. *Benecko: oficiální stránky obce* [online]. 2011 [cit. 2011-04-26]. Obecní úřad. Dostupné z WWW: <<http://www.obecbenecko.cz/index.php?id=2000>>.

OBEC HORNÍ BRANNÁ. *Tělocvičná jednota Sokol: Horní Branná – oficiální stránky* [online]. 2006 [cit. 2011-04-20]. Odkazy. Dostupné z WWW: < <http://www.hbranna.cz/historie-obce/telocvicna-jednota-sokol/>>.

OBEC ROZTOKY U JILEMNICE. *Informační server obce Roztoky u Jilemnice* [online]. 2004 [cit. 2011-04-24]. Odkazy. Dostupné z WWW: < <http://roztoky-u-jilemnice.cz/>>.

OBEC VÍCHOVÁ NAD JIZEROU. *Víchová nad Jizerou* [online]. 2005 [cit. 2011-04-25]. Odkazy. Dostupné z WWW: < <http://www.vichovanj.cz/>>.

OK JILEMNICE. *OK Jilemnice: klub orientačních sportů* [online]. 1974–2007 [cit. 2011-04-04]. Odkazy. Dostupné z WWW: <<http://www.ok-jilemnice.cz/>>.

OREL STUDENEC. *Orel Studenec: Křesťanská sportovní organizace* [online]. 2007 [cit. 2011-04-27]. Odkazy. Dostupné z WWW: < <http://orel.studenec.cz/>>.

OREL. *Orel: křesťanská sportovní organizace* [online]. 2011 [cit. 2011-04-02]. Profil Orla. Dostupné z WWW: <<http://www.orel.cz/profil/profil.html>>.

PAUL DANCE. *Taneční skupina Paul Dance* [online]. 2005–2009 [cit. 2011-04-04]. Profil Orla. Dostupné z WWW: <<http://www.pauldance.cz/>>.

PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času*. 3. vyd. Praha: Portál, 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-6.

PIONÝR. *Pionýr*. [online]. 2011 [cit. 2011-04-02]. Co je pionýr?. Dostupné z WWW: <<http://www.pionyr.cz/index.php?page=rdp>>.

RBKA. *Asociace okinawského karate* [online]. 2011 [cit. 2011-04-04]. Odkazy. Dostupné z WWW: < <http://www.rbka.cz/>>.

RISY.CZ. *RISY.cz: Vybavenost správních obvodů ORP - Liberecký kraj* [online]. 2010–2011 [cit. 2011-01-16]. Regionální Informační Servis. Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/liberecky-kraj/obce-s-rozsir-pusobnosti/vybavenost-orp/>>.

SDH PONIKLÁ. *SDH Poniklá: oficiální stránky* [online]. 2010 [cit. 2011-04-27]. Sbor. Dostupné z WWW: <<http://sdh.ponikla.cz/>>.

SDRUŽENÍ DUHA. *Duha, sdružení dětí a mládeže pro volný čas, přírodu a recesi* [online]. 2000–2009 [cit. 2011-04-02]. O nás. Dostupné z WWW: <<http://www.duha.cz/o-nas>>.

SK STUDENEC. *Sportovní klub Studenec* [online]. 2002 [cit. 2011-04-27]. Odkazy. Dostupné z WWW: <<http://skstudenec.cz/old/>>.

SKAUTSKÉ STŘEDISKO JILM JILEMNICE. *Skautské středisko JILM Jilemnice: oficiální stránky* [online]. 2006–2011 [cit. 2011-04-05]. Odkazy. Dostupné z WWW: <<http://skaut.jilemnicko.cz/>>.

SKI AREÁL BENECKO – KRKONOŠE. *SKI areál Benecko* [online]. 2009 [cit. 2011-04-26]. Odkazy. Dostupné z WWW: <<http://www.skiareal-benecko.cz/>>.

SPORTOVNÍ CENTRUM JILEMNICE. *Jilemnice: Sportovní centrum* [online]. 2003–2005 [cit. 2011-02-8]. Odkazy. Dostupné z WWW: <<http://www.sport-jilemnice.cz/>>.

SVOJEK. *Svojek: Současnost obce* [online]. 2011 [cit. 2011-04-26]. Odkazy. Dostupné z WWW: <<http://www.antee.cz/svojek/>>.

T.J. SOKOL JILEMNICE. *T.J. Sokol Jilemnice* [online]. 2011 [cit. 2011-02-25]. Odkazy. Dostupné z WWW: <<http://www.sokoljilemnice.estranky.cz/>>.

TĚLOCVIČNÁ JEDNOTA SOKOL JILEMNICE. *140 let Tělocvičné jednoty Sokol Jilemnice: 1869-2009*. 1. vyd. Jilemnice: Gentiana, 2009. 94 s. ISBN 978-80-86527-23-9 (brož.).

TĚLOCVIČNÁ JEDNOTA SOKOL STUDENEC. *T.J. SOKOL Studenec* [online]. 2011 [cit. 2011-04-25]. Odkazy. Dostupné z WWW: <<http://sokol.studenec.cz/>>.

TENISOVÝ KLUB STUDENEC. *Tenisový klub Studenec* [online]. 2011 [cit. 2011-04-27]. Odkazy. Dostupné z WWW: <<http://tenis.studenec.cz/>>.

TRPIŠOVSKÁ, D., VACÍNOVÁ, M. *Ontogenetická psychologie*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, 2006. 108 s. ISBN 80-7044-792-3.

VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. 528 s. ISBN 80-7178-308-0.

VÁLEK, František. *Společenství mládeže z Jilemnicka* [online]. 2003 [cit. 2011-04-16]. Vavřineček. Dostupné z WWW: <<http://www.spolco.jilemnicko.cz/>>.

VÁŽANSKÝ, M., SMÉKAL V., *Základy pedagogiky volného času*. 1. vyd. Brno: Paido, 1995. 176 s. ISBN 80-901737-9-9.

ZUŠ JILEMNICE. *ZUŠ Jilemnice: historie školy* [online]. 2011 [cit. 2011-04-15]. Odkazy. Dostupné z WWW: <[http://www.zus-jilemnice.cz/?Historie\\_%B9koly](http://www.zus-jilemnice.cz/?Historie_%B9koly)>.

## **7 Přílohy**

### **Seznam příloh:**

Příloha 1: Anketa





## ANKETA

Vážení žáci/studenti,

jmenuji se Lenka Nosková, jsem studentkou třetího ročníku Technické univerzity v Liberci, Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické, studijního programu Tělesná výchova a sport, obor Tělesná výchova a Geografie, a obracím se na vás se žádostí o vyplnění následujícího dotazníku. Prosím, abyste odpovídali **pravdivě, pište prosím tiskacím písmem** a odpovědi prosím **kroužkujte**. Dotazník je **zcela anonymní**. Je součástí mé bakalářské práce a jeho prostřednictvím bych ráda zjistila odpovědi na otázky týkající se využívání volného času v Jilemnici a okolí mládeží ve věku 11-18let. Velmi děkuji za pravdivé zodpovězení otázek a přeji vám hodně studijních i osobních úspěchů.

### Identifikační údaje:

**Pohlaví:** a) žena b) muž

**Věk:** a) 11-12 let  
b) 13-14 let  
c) 15-16 let  
d) 17-18 let

**Bydliště:** \_\_\_\_\_

**Druh školy:** a) základní škola  
b) gymnázium  
c) střední odborná škola

- 1) **Co nebo kdo tě ovlivňuje při výběru volnočasových sportovních aktivit?**  
a) vlastní volba b) kamarádi c) rodiče d) škola e) to, co je „IN“
- 2) **Jak nejraději trávíš svůj volný čas?**  
a) s přáteli b) sám c) s rodinou
- 3) **Které činnosti se ve svém volném čase nejraději věnuješ?**  
a) sport b) televize, počítač c) rodina, kamarádi d) hudba, četba knih
- 4) **Pokud ve svém volném čase sportuješ, který sport provozuješ nejraději? (vyber jen jeden sport)**  
a) fotbal  
b) lyžování  
c) plavání  
d) jízda na in-linech  
e) jízda na kole  
f) gymnastika  
g) míčové hry (volejbal, basketbal)  
h) jiný (*vypiš*) \_\_\_\_\_
- 5) **Kolikrát za týden jsi ochoten/na se věnovat volnočasovým sportovním aktivitám?**  
a) 1x týdně b) 2x týdně c) 3x týdně d) 4x týdně e) 5x a vícekrát týdně f) žádný
- 6) **Poskytuje ti Jilemnice a okolí dostatečné zázemí pro své oblíbené volnočasové pohybové aktivity?**  
a) ano b) ne



7) Navštěvuješ nějaké zájmové sdružení nebo organizaci (TJ Sokol, Sportovní klub, Skautské středisko "Jilm", Orel, ZUŠ atd.) ve svém volném čase v Jilemnici či ve svém bydlišti?

a) navštěvuji (vyplň tabulku – název a místo organizace, zaměření a jak často ji navštěvuješ)

<i>organizace</i>	<i>činnost</i>	<i>frekvence</i>
TJ Sokol Jilemnice	aerobic	1 x týdně

b) nenavštěvuji

8) Jakou sportovní činnost nemáš rád? (vyber jen jednu činnost)

- a) všechny mě baví
- b) gymnastika
- c) plavání
- d) běh
- e) jinou, napiš jakou \_\_\_\_\_

9) Myslíš si, že je v Jilemnici a okolí dostatečná možnost navštěvovat nějaká sportovní zařízení nebo sportovní organizace, když má člověk volný čas?

- a) ano – napiš jaké \_\_\_\_\_
- b) ne – napiš proč \_\_\_\_\_

10) Musíš jezdit na nějaký kroužek mimo Jilemnici či své bydliště?

- a) ne
- b) ano

Vyjmenuj kroužky, na které dojíždíš mimo Jilemnici a svého bydliště:

\_\_\_\_\_

11) Jaké sportovní zařízení si myslíš, že by v Jilemnici mohlo být a zatím není (chybí)?

- a) zimní stadion
- b) lanové centrum
- c) skatepark
- d) nákupní a zábavné centrum
- e) jiné (napiš jaké) \_\_\_\_\_

12) Jaké sportovní zařízení si myslíš, že je v Jilemnici navíc a skoro nikdo ho nevyužívá?

\_\_\_\_\_

13) Prostředí, které potřebuješ pro svoji pohybovou aktivitu, se nachází do 20 min od tvého bydliště?

- a) ano
- b) ne

14) Zúčastňují se tvoji rodiče ve svém volném čase nějakého kroužku nebo v něm pomáhají (nebo ho organizují)? Napiš v jakém \_\_\_\_\_